

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 10--
Pol leta . . . " 5--
Četrť leta . . . " 2:50
Mesečno . . . " 1--
Zunaj Avstrije: ---
Celo leto . . . " 15--
Posamezne številke
-- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 12 vin.
od 6 redne petivrstice: pri
večkratnih oznanilih velik
--- popust. ---
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Zopetna prebiranja črnovojnikov.

Ruska ofenziva v izhodni Galiciji ustavljena. — Naši napredujejo s protinapadi. — Zavezniške čete zavzele mesto Pinsk. — Ruske čete vržene ob Dvino. — Neuspešni italijanski napadi. — Na Balkanu se pripravljajo veliki dogodki.

Balkan in svetovna vojska.

Portek in konec svetovne vojske je v veliki meri odvisen od tega, za katero stran se bodo dejansko odločile balkanske države, ali vsaj njihova večina. Na tehtnico odločitve ne bo toliko padla njihova vojaška moč, ki pa tudi ni podcenjevali, temveč odločilnega pomena je njihov geografični položaj, ki omogočuje ali pa zabranjuje gospodarski ali vojaški stik med kakšno vojsko, joče se evropsko veleskupino in njej prijateljsko državo. V prvi vrsti je vprašanje prevoza, vojaška pomoč je še le v drugem redu. Sicer pa imajo v vojaškem oziru balkanske države med seboj vezane roke. Tožiko nasprotujočih si interesov je namreč med njimi, da se ne moreje zediniti niti v načelu, kako si razdeliti balkansko zemljo med seboj. Bolgarija bi rada dobila nazaj od Rumunije Dobrudžo, od Srbije zahteva od Bolgarov obljubo Makedonije in od Grčije korekturo meje v svoj narodni prid. Te zahteve delajo diplomaciji med seboj se vojskujočih evropskih veleskupin velike preglavice že od izbruha evropske vojske. Vsa pogajanja in posredovanja do sedaj niso dovedla do cilja. In dokler si balkanske države med seboj ne rešijo vprašanje o sosesčini, ne bodo mogle skupno nastopati. Kakšen je v tem trenutku položaj na Balkanu, je razvidno iz naslednjih poročil.

Srbija in njena državna politika.

„Leipziger Tageblatt“ je priobčil te dni to sliko: „Že pred izbruhom vojne je bilo čuti vest, da se srbski kralj namerava odpovedati. Položaj kralja, ki je pri svojih podanikih jako nepopularen, je postal že zopet zelo težaven. V Nišu se opažajo tri struje. Prva zahteva odločno odklanjanje vsakega odstopa zemlje; druga priporoča kompromis, dočim je tretja in najmočnejša sovražna Italiji, ker mora Srbija iti za

oiljem, da se jej otveri dohod k Jadranskemu morju. Ta stranka zahteva tudi sporazum z Bolgarijo. — Kralj občuti, da je izgubil zaupanje vojske, ali ne more ustreči zahtevam vojaške stranke, ker je napram Rusiji vezan. Zato je nedavno pozval k sebi Pašiča, da mu izjavi, da se namerava odpovedati prestolu svojemu sinu na korist. Pašič je sporočil o tem v Petrograd, odkoder mu je prišel odgovor, da ruska vlada ne sliši rada o odstopu kralja, ter da želi, naj bi bilo Srbiji sedaj prizanešeno z notranjo krizo, kakoršne bi izprememba na prestolu neizogibno izzvala. Kralj je sicer vstrajal pri svoji nameri, ali dal se je vendar pomiriti, ko mu je Pašič zagrozil, da sicer poda svojo demisijo.“

V isti čas, pod konec tedna, pa je „Journal de Balcan“ javljal iz Niša, da se je vsled ponovnih zahtev četvernega sporazuma položaj v Srbiji jako poslabšal. Povsod da se že govori o demisiji Pašičeve vlade. Ta in pa vojaška stranka, da ste proti temu, da bi se Srbija popolnoma udala zahtevam četvernega sporazuma! Seveda se ne sme vseh teh vesti jemati za gotov denar. Posebno moramo sprejemati z rezervo vesti o nameravanem odstopu kralja Petra! Da bi se te vesti prikazale verjetne, se sklicujejo taki viri na visoko starost kralja. Ta okolnost obstoji v resnici. Ali ravno zato, ker se življenje kralja nagiblje k zatonu, se nam rečene vesti ne zde verjetne. Prvič zato ne, ker ne verujemo, da bi srbski politični krogi ob tej starosti kralja hoteli s tako, rekli bi, operacijo zatemniti kralju večer življenja, in drugič, ker kralj sam brzkone itak ne poseza več odločilno v dogodke.

Vesti, da so v srbskih političnih krogih navskrižja v nazorih, kake poti naj ubere bodoča srbska politika in da je ona struja, ki ima pred vsem oči dohod Srbije do morja, in ki je zato proti temu, da bi se Srbija popolnoma pokorila zahtevam četverosporazuma — te pa so več nego verjetne, se nam zde gotovo dejstvo. In važna je pri tem vest, da je ta struja najmočnejša in da so v njej vojaški krogi. Enako sodimo o vesti, da je ravno radi teh navskrižij

Srbija odlašala s svojim odgovorom na zahteve četverosporazuma. No, sedaj je Srbija že priobčila ta odgovor. O njega vsebini se zopet širijo različne vesti. Značilna pa je vsekako neprijazna pisava italijanskih listov zadnjih dni na naslov Srbije, ker navajajo, da težnje Srbije in Italije glede izhodne obali Adrije gredo navzkriž. Je pač tako, da tudi drugod velja tisto sveto samoljubje, ki so ga italijanski državniki proglasili kot vodilno načelo za italijansko politiko.

Srbija preklinja četverosporazum.

Iz Niša se poroča: Glasilo srbske socialne demokracije piše na uvodnem mestu, da bo imel korak četverosporazuma, ki ga je napravil pri balkanskih državah, za posledico katastrofo, katero smo že pred delj časom prerokovali. Balkan se nahaja tik pred medsebojnim bratomornim bojem. To je blagoslov, ki so nam ga velikodušno podarile prijateljske velesile. V očigled temu položaju moramo obupno vsklikniti: Proklet naj bo tisti, ki je ustvaril na Balkanu ta opasen položaj.

Srbija ne mara posebnega miru.

Turinska „Stampa“ javlja: Generalni tajnik v srbskem zunanjem ministrstvu je izjavil: „Srbija ne bo nikdar sklenila posebnega miru z Avstrijo. Balkan mora biti osvobojen. Srbija se bori za svobodo Balkana ter je bila pripravljena, dati Bolgariji velike koncesije, hotela je le, da bi se te koncesije šele po vojni izvedle. Obstojta še upanje, da bo Bolgarija razumela srbsko stališče.“

Rusija zahteva od Srbije novo ofenzivo.

Iz Solije se poroča, da je Rusija vnovič pozvala Srbijo, da začne z ofenzivo proti Avstriji. Srbsko vojno ministrstvo je že poklicalo pod orožje 50letne moške.

Ali bo Grčija podpirala Srbijo?

„Frankfurter Zeitung“ poroča iz Carigrada: Poročila iz _____ soglašajo v tem, da je grško ljudstvo zelo razburjeno, ker sta Anglija in Francija s prisilnimi odredbami v grških pristaniščih kršile grško suvereniteto. Francoski poslanik v Atenah se je v pogovoru z Venizelosom dotaknil vprašanja, ali bi an-

LISTEK.

General Globočnik.

Vojni časopis prinaša v zadnjem jesenskem imenovanju tudi povišanje preblagorodnega gospoda polkovnika Avgusta Globočnik v generala.

Novi general je rojen iz znane slovenske rodbine v Rajhenburgu v zeleni Spodnji Štajerski.

Njegovega povišanja v tako resnih časih, ko nam je treba na najvišjih in odločilnih mestih prav izrednih talentov, hrabrih in modrih poveljnikov, se veselimo zlasti mi njegovi sorojaki. Ponosni smo, da poveljuje naši armadi novo povišani general Globočnik. Žal, pri najboljši volji ni bilo mogoče dobiti natančnejših poročil o njegovih personalijah in še manj o njegovem velezaslužnem domorodnem delovanju v njegovi vojaški karijeri.

Naj sledi le kratek opis njegovega delovanja, v kolikor nam je znan po njegovih prijateljih: Dne 18. avgusta t. l. je dopolnil 35. službeno leto in zdaj šteje 55 let. Služil je pri 70. pešpolku, devet let v generalnem štabu in nadalje kot poveljnik 87. pešpolka. Ko je izbruhnila vojska s Srbijo, je bil takratni polkovnik Globočnik poklican kot vojskovodja, da varuje meje naše monarhije proti sovražnim Srbom —

poveljeval je avstrijskim četam v Zemunu tri mesece. On je s svojim bistrim umom, s hrabrim nastopom in z odločno ofenzivo pognal Srbe leto osorej, ko so udrli na avstrijska tla in že bivali od 6. do 12. sept. na avstrijskih tleh, nazaj čez Savo v Srbijo.

V znak priznanja njegovih zaslug, v vojski na jugu, zlasti njegove hrabrosti, svetovno znane zmage proti Srbom pri Zemunu, ga je Njegovo Veličanstvo odlikoval s tem, da mu je podelil viteštvo reda srebrne krone III. vrste z vojno dekoracijo ter ga povišal v generala.

Načelništvo mesta Zemun je pokazalo svojo ljubezen in hvaležnost v posebnem mestnem sklepu, kjer mu najprisrčnejša čestita k zaslužnemu odlikovanju in visokemu avancementu, izraža mu priznanje kot poveljniku, ki je v najhujših časih izvrševal najtežje naloge in dasi vojaške naredbe zahtevajo v vojski mnogokrat brezobzirne odredbe, ki prav bridko prizadevajo meščanstvo, si je on znal pridobiti splošne simpatije, da, populariteto pri vseh slojih prebivalstva.

Zastopniki vseh oblasti, kakor tudi meščani so s popolnim zaupanjem gledali na modre in premišljene ukrepe ter se jim drage volje pokorili, dobro vedoč, da njegovo blago srce bije za ogroženo mesto in njega prebivalstvo.

Načelništvo mesta in meščanstvo ohrani plemenitega generala v najblažjem spominu in se veseli

vsakega njegovega uspeha. Nikjer se ni sramoval se kazati vernega katoličana. Visoko odlikovanje: Pro ecclesia et Pontifice nosi naš poveljnik s ponosom na svojih prsih.

Pa tudi na polju humanitete se je general Globočnik odlikoval kjerkoli je služboval, zato je prejel od Rudečega križa še posebno odlikovanje.

Dal ljubi Bog, da bi dični in verni vojskovodja general Globočnik, ki je pognal ljutega sovražnika ob istoku Save, s še sijajnejšim uspehom branil našo očetnjavo ob izvihu hitre Save ter pognal verolomnega zaveznika daleč tja nazaj čez mejo, odkoder si je osmelil ogroziti in zavratno napasti našo milo domovino.

Kot rojaki novemu generalu iskreno čestitamo k visoki službi!

Na močvirnatem Poljesju.

Po zavzetju najvažnejše ruske trdnjave ob rusko-poljski meji, Brest-Litovska, bi bila odprta pot v Rusijo skoraj popolnoma, ko bi ne bilo ene največjih ovir, ki se more zoperstavljati prodirajočim armadam. Proti izhodu prodirajoče zavezniške čete so namreč morale prekoračiti s težavo čudno ozemlje, ki je znano pod imenom Rokitenskih ali Pripjatskih močvirij. Močvirno ozemlje sega tudi na zapadu čez reko Bug, vendar pa je tamkaj med posameznimi močvirnimi

gleško-francoske čete smeje preko Soluna korakati po grškem ozemlju Srbiji v pomoč. Veniselo je na to vprašanje baje hladno odgovoril in se je delal, kakor bi ga bil skoro preslišal. Grški ministrski predsednik je še nekoliko razdvojen: Z enim delom svojega srca je nagnjen na stran četverosporazuma, njegov trezni razum pa menda drugače sodi. Srbska diplomacija v Atenah se na vse kripnje trudi, da bi srbsko-grški zvezi dala pomen in razlago, da mora Grčija na vsak način stati Srbiji ob strani in ji tudi dati vojaško pomoč. Grški uradni krogi pa o tej razlagi nočejo ničesar slišati. V tej zvezni pogodbi sploh ni nobenega glasu ali sledu o kaki vojski Srbije in Grčije z Nemčijo in Avstrijo, sicer bi bila Grčija že pri izbruhu vojske med Avstrijo in Srbijo morala Srbiji poslati vojaško pomoč. Grški generalni štab sploh odklanja vsako vmešavanje v korist Srbije, in to tudi v slučaju, če bi se Bolgarija tekom časa pridružila Avstriji in Nemčiji, kajpada pod pogojem, če bi Bolgarija ne napadla novogrškega ozemlja.

Bolgarija in Rumunija.

Sofijski rumunski poslanik se je v soboto del časa razgovarjal z ministrskim predsednikom Radoslavovom. Pričakuje se, da se prično pogajati o prepustitvi Dobrudže Bolgariji. Ker sta Rumunija in Grčija začeli zbirati čete ob bolgarski meji, sta bolgarski poslanika v Bukarešti in v Atenah vprašala rumunsko in grško vlado, kaj da pomenja zbiranje rumunskih in grških čet ob bolgarski meji.

Bolgari zahtevajo tudi Moravsko dolino.

Iz Sofije poročajo: „Dnevnik“ dokazuje v posebnem uvodniku, da je tudi srbska Moravska dolina pravzaprav bolgarska in zahteva, da Bolgarija zase. de tudi ta izhodni del Srbije vsaj do reke Morave. Bolgarija mora na ta način dobiti direktno zvezo z Avstrijo.

Bolgarija vzame v posest novo ozemlje.

Bolgarija bo v nedeljo, dne 19. septembra, ob obletnici združitve Izhodne Rumelije z Bolgarijo, slovesno vzela v posest ozemlje, ki ga je po sklenjeni pogodbi dobila od Turčije. Po dolgih letih se bo obletnico združitve Izhodne Rumelije z Bolgarijo obhajala zopet izredno slovesno. Sofijski mestni svet je določil program za to slovesnost. Dne 18. t. m. se bo v vseh vojašnicah predavalo o pomenu tega dneva. Dne 19. sept. pa se bo mesto Sofija in seveda tudi druga bolgarska mesta okinčalo z zastavami in cvetjem. Priredile se bodo velike ljudske slovesnosti. Na teh prireditvah se bo po vsej deželi slovesno razglasil kraljev dekret o priklopljenju novega bolgarskega ozemlja. Turki so že pričeli izpraznjevati ozemlje, ki so ga odstopili. Tudi Lozengrad postane bolgarski.

Balkan in četverosporazum.

Turinski list „Stampa“ piše, da je izginilo žalobog vsako upanje za uspešno posredovanje med Bolgarijo in Srbijo. Kakor Srbija, tako odklanja tudi Grčija vse bolgarske zahteve. Gre sedaj le za vprašanje, je-li se bo četverosporazumu z novim pritiskom na Srbijo in Grčijo posrečilo zmanjšati nevarno razpoloženje, ali pa, če bo Bolgarija pogajanja kratkoma odklonila. Žalibog se dozdeva, da se namerava Bolgarija pridružiti Avstriji in Nemčiji. Italijanski list „Popolo d'Italia“ pa nezmožnim diplomatom četverosporazuma hučo bere levite in jih dela odgovorne, ker prehaja sedaj Bolgarija z vso slovesnostjo v tabo novega barbarskega tropsporazuma.

predeli vendar še precej trdne zemlje, dočim pa je ozemlje, čez katero so se umikali Rusi, pravo, nepretrgano, zaprtó močvirje, preko katerega vodijo le redka pota. Rusi in Poljaki imenujejo to močvirje poljesje po velikanskem gozdovju Poljesju, ki se nahaja na oni strani reke Bug. Našim čitateljem je znano Poljesje gotovo iz zgodovinskih romanov poljskega pisatelja Henrika Sienkiewicza.

Poljesje ima nekako obliko trikotnika, ki ga tvorijo mesta Brest-Litovsk, Kjev in Mohilov. Največje mesto v tem močvirnatem ozemlju je Pinsk in zato imenujejo Rusi tuptatam to močvirje tudi po tem mestu.

Potniku, ki se vozi po železnicah po tem ozemlju, preko katerega pa so, kakor smo že rekli, ne samo železniške proge, temveč tudi ceste, se nudi čudovit pogled, ki pa je kljub svoji enoličnosti vendarle zelo učinkovito. Kilometer za kilometrom drvi vlak skozi te močvirnate pragozde, kjer se vidi le tuptatam kakšna kmečka kočica, ki kaže, da žive tamkaj ljudje, dočim pa je ves ostali svet daleč, daleč nokolno neobljudena pušinja. Po drevju se vidi veliko košnatih panjev, ker se prebivalstvo precej živahno bavi s čebelarstvom.

Ruska vlada je temu velikanskemu ozemlju začela posvečati svojo pozornost šele v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Dala je znanstveno preiskati ves ta svet in potem se je pričelo osuševanje, ki je obrodilo prav lepe uspehe. Znanstveno se je dognalo, da ima Poljesje v glavnem obliko sklade z vzdignjenimi

Francoski barantač.

„Echo de Bulgarie“ javlja: Bivši francoski minister Cruppi je prispel z novim četverosporazumnim naročilom iz Bukarešte v Sofijo, odkoder odpotuje v Niš in nato v Atene. Iz Niša se napoti Cruppi v spremstvu ministrskega predsednika Pašiča tudi v Kragujevac k prestolonasledniku Aleksandru. Kakor se zatrjuje, ima Cruppi nalogo, izposlovati pri srbski vladi še večje koncesije za Bolgarijo.

Zastopniki četverosporazuma v Sofiji.

Sofijski „Agence Telegraphique Bulgare“ poroča dne 14. sept.: Zastopniki četverosporazumnih vele-vlasti so danes dopoldne obiskali vsak za se ministrskega predsednika in so mu izročili izpolnjena poročila svojih vlad. O vsebini teh poročil se čuva najstrožja tajnost.

Odhod četverosporazumnih diplomatov iz Sofije?

Berolinski listi javljajo iz Carigrada, da bodo zastopniki Anglije, Rusije, Francije, Italije in Srbije najbrž že v najkrajšem času odpotovali iz Sofije.

Severni Epir grška last.

Solunski list „Nea Alitia“ poroča, da se je Veniselo napram poslanecem mesta Korca izrazil, da bo severni Epir, kakor tudi otoki Lemnos, Imbros in Tenedos končno prešli v last Grške. Poslanec mesta Janina, Kasaulis, bo v grški zbornici stavil predlog, naj se poslanci severnega (albanskega) Epirja že sedaj priustijo k sejam grške zbornice.

Avstrijsko-italijansko bojišče. Dogodki na italijanskem bojišču.

Uradno se razglša:

Dne 13. septembra.

Na primorski bojni črti so se nadaljevali včeraj boji v ozemljih Bovca in Tolmina z nezmanjšano srditostjo. Zopet so bili vsi napadi odbiti s težkimi izgubami za Italijane. Naše čete so obdržale vse postojanke brez izjeme. V ozemlju Bovca je sovražnik, potem ko so se dopoldne njegovi napadi na Rombon in predorni poizkusi proti pobojem te gore izjalovili, poslal popoldne močne sile z jugozapada proti Javorčeku in Golobarški planini. Proti večeru je bil odbit tudi taval. Italijanska artilerija je obstreljevala tukaj zbiralne kotanje lastne pehote z vidnim učinkom.

V ozemlju Vršiča, kjer je izgubil sovražnik že v predvčerajšnjih bojih nad 500 mož, se je včeraj popoldne razbil zopet en napad.

Tolminsko predmostje so napadli Italijani 4-krat brezuspešno.

Dalje južno je bilo razmeroma mirno.

Na tirolski črti so bili novi približevalni poizkusi sovražnika pri naši postojanki na Popeni istotako brezuspešni, kakor vsi poprejšnji. Pred mejnim obmostjem leži nad 100 mrtvih Lahov.

Dne 14. septembra.

Po brezuspešnih italijanskih napadih v zadnjih dneh je nastal včeraj v večjih bojih pri Bovcu in Tolminu odmor.

Pri Plaveh je pregnal nenadno strel-

bovi. Južni rob Poljesja tvori Podolska ravnina, ki se razteza vsa do izhodne Galicije in pravzaprav do Karpatov. S te ravnine, izviraajo severnozapadno od Kovela, prihaja reka Pripjat (Pripeť) in tudi večina njegovih pritokov na desnem bregu vse do njegovega zaliva v Dnjepr. Ti pritoki na desnem bregu so med drugimi manjšimi: Turija, Stohod, Styr, Gorin s Slučem, Stviga in Uša. Pripetovi pritoki na levi strani pa so: Pina, ki se izliva v Pripet pri Pinskem in je po prekopu zvezana z reko Bug (Vislo) in Dnjeprom in tako med Baltskim in Črnim morjem, potem Jasiolda, Cna, Lan, Sluč, Litevski, Ptič, Ipa, Vic. Na severu namaka Poljesje reka Berezina s svojimi gostimi pritoki, na jugu pa Teterov in drugi manjši Dnjeprovi pritoki. Vse reke, ki prihajajo s Podolske, so v svojem gornjem toku bolj gorske reke z močnim padcem in visokimi bregovi, kakor pa dosepejo v nižino, se znižajo bregovi skoraj do vodne površine in tok jim zastaja. Odtod prihajajo potem one silne povodni in poplavi spomladi in jeseni. Pripet sam izvira v močvirju in njegov izvir deli od Buga le majhno razvodje, dočim je pa izvirno področje levih pripetovih pritokov tako ozko zvezano s porečjem reke Njemena, da ob deževnem vremenu prehaja eno porečje v drugo.

Površina močvirja je zelo različna in se vrste višji, peščeni, in nižji, močvirni, predeli drug za drugim. Geološko preiskavanje je dognalo, da se pod zgornjo plastjo, ki jo tvori po največjem delu šota, nahaja pesek, pod plastjo peska pa ilovica, ki ne

ski napad naše artilerije sovražnika iz dela bojne črte, široke več kilometrov. Bezéči Italijani so imeli velike izgube.

Natirolski bojni črti so bili ta dan napadalni poizkusi slabejših sovražnih oddelkov proti naši postojanki pri mejnem mostu v dolini Popene (južno Schluderbacha) in v ozemlju Tonale odbiti.

Sicer vlada v splošnem na jugozapadni bojni črti mir.

Dne 15. septembra.

Na tirolskem obmejnim ozemlju so se tudi včeraj nadaljevali navadni topovski boji.

Izhodni od prelaza Ladinut so naše čete napadale in so zavzele sovražno postojanko na gori Findenig-Kofel in na grebenu južnoizhodno od te obmejne gore.

Na primorski bojni črti je obstreljevala sovražna artilerija s pomnoženo srditostjo naše postojanke od Javorčeka notri do tolminskega obmostja. Sovražni napadi na Javorček in na ozemlje Vršiča so bili odbiti. Istotako so se izjalovili običajni sovražni poskusi, približati se ozemlju Doberdoba. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Hudi artilerijski boji na Primorskem.

Na ozemlju Krna je vsled goste megle in snega ustavljeno bojevanje, le artilerija se od časa do časa oglašča. Na ostali bojni črti se pa vrše hudi artilerijski boji. Na Doberdobski gorski planoti, pri Sv. Martinu in pri hribu Kosič je artilerijski ogenj zelo živahen. Naša artilerija ovira zelo uspešno sovražna dela v okopih. Naši saperji so odbili ponočni sovražni sunek med Vermeljanom in Kosičem. V zadnjem času je postalo delovanje sovražnih zrakoplovec zopet precej živahno.

Boji ob Soči.

Na Krnu in zahodno od Tolmina deluje laška artilerija z vsemi kalibri — brez uspeha. Tudi na naše postojanke na Mrzlem vrhu strelja, od časa do časa sovražna artilerija. Enako stoji tudi Doberdobska planota v hudem artilerijskem ognju, ki se je naperil na prostor za bojno črto, kjer skušajo Italijani najti naše tabore in rezerve. Imeli niso nobenega uspeha. Nasprotno pa je naša artilerija z veliko srečo učinkovala na sovražne postojanke pri Polachu. Nekatere naše baterije so vzele na piko sovražne prevozne parnike pri tržiški ladjedelnici in zadele v polno.

Italijani opustijo ofenzivo na Tirolskem.

Poročevalec pariškega „Matina“ piše: „Laško vrhovno poveljstvo na italijanski bojni črti izdaja že odredbe, po katerih se ustavlja ofenziva na Tirolskem in Koroškem. Zato pa hočejo delovati toliko bolj na soški fronti.“

Boji v zraku.

Nekemu našemu letalcu se je dne 13. sept. posrečilo, da je z uspehom metal bombe na laško letališče pri San Giovanni di Manzano, ki se nahaja na pol poti od Gorice v Videm. Napravil je znatno škodo. Sovražni aeroplani so se dne 13. t. m. pojavili nad železniško progo v dolini Bače in metali bombe, ne da bi bili napravili kaj škode.

Pri Vidmu na Italijanskem so dne 14. t. m. napadli naš zrakoplov trije italijanski zrakoploveci. Vr-

prepušča vode. Zato se tudi taki močvirni predeli ne osuše vse leto in je tudi odvajanje vode zelo težavno. Vse reke stopajo že ob najmanjšem deževju čez bregove. Posebno zanimiv je pogled na ta močvirja v zgodnji spomladi. V Volhyniji namreč začne kopneti sneg mesca februarja ali marca, ko je močvirje še trdno zamrznjeno. Tedaj se torej izpreminja vse močvirje v velikansko jezero.

Osuševanje barja se je pričelo leta 1874. Površina vsega močvirnatega ozemlja je tedaj znašala 8 milijonov 720.000 hektarjev in četrtnina tega ozemlja je bila pripravna za obljudenje in obdelovanje zemlje. Pravega močvirja je bilo tedaj 6.540.000 hektarjev in od tega zopet polovica močvirnatega gozda. Koliko se je to močvirje zboljšalo s kanalizacijo, se vidi iz dejstva, da se je osušilo nad poltretji milijon hektarjev zemlje, ki se more obdelovati in se je tako zmanjšala površina barja na Poljesju na 2.644.000 hektarjev ter se je dvignila gospodarska vrednost močvirnega ozemlja šesterokrat. Kljub temu pa je Poljesje tudi še dandanes največje močvirno ozemlje v Evropi in kot tako zelo težko dostopno.

Ozemlje, na katerem so se izvršila osuševalna dela, je izredno rodovitno. Poljedelski strokovnjaki pravijo, da raste na teh njivah najlepša ruska pšenica, ki dvakrat bolje obrodi kot drugod.

Naše čete so do sedaj prekorazile pravzaprav šele dve petini močvirnatega Pripjet-ozemlja. Po nekod morajo na cestah polagati bruna in delati deske, da zamorejo spraviti težke topove naprej.

hutega je bilo oddanin 600 italijanskih topovskih strellov na naš zrakoplov, a ta se je vrnil neboškočovan, dočim je padel eden italijanski zrakoplov na zemljo, očividno zadet od strela našega zrakoplova.

Gornja soška bojna črta.

Boji, ki se odigravajo na naši primorski bojni črti, segajo v Julijske Alpe. Dolina Žlice, Predel, Koritniška in Soška dolina jih dele v dva dela, ki se strneta na Predelskem prelazu. Od Gemone do Kobarida se vleče visoko, skalnato srednje gorovje, težko prehodno, sneg sega globoko dol. Državna meja gre od Pontablja do Zage ob slemenu, katerega najnižji ponori so sedla visoka 1452 m, 1195 m in 852 m, nahajajo se na italijanskem ozemlju. Čez prvega vodi stezna pot v Zajezersko dolino, čez drugo sedlo se pride v Sebaško dolino in v Rabelj; čez tretje sedlo vodijo težke tovarne poti, s sedla je pešpot v Zago. Čez glavno slame, izhodno od ceste Čedad—Robič—Kobarid—Predel—Trbiž vodijo razne tovarne poti iz Soče v Trento, čez Mojstrovko v Kranjsko goro, samo manjša pota, ki se iztekajo v Savsko dolino. Čez razprastke Julijskih Alp, zapadno od Soče, čez Matajno, se vleče državna meja ob Krminu. Tam se nahaja po vrhu hodno slame srednjega gorovja Kolovrata s strmimi pobočji proti Soči. Sega od Robiča do Solkana. Južno od Julijskih Alp sta mali kotlini Kobariška in Bovska. Prostornejša je v sredi 200 m visoka kotlina Tolminska, ki obsega več večjih krajev in ki je z notranjščino dežele zvezana po dveh cestah in eni železnici. Soča, ki teče tako blizu državne meje, ima posebno važnost, ker tvori veliko oviro vsled kakovosti doline in vodnih mas. Nedostopni so bregovi, mestoma deroča hitrost gramoz, ki ga vali s seboj, onemogočujejo vožnjo po njej. Tako je sploh do Gorice. Iz tega je razvidno gorško prizadevanje Italijanov za zavzetje mostišča pri Tolminu in Gorici. Vse ozemlje ima ekscesiven klima z velikimi razlikami v temperaturi med dnevom in nočjo, goro in dolino. Odtod stalne pritožbe naših sovražnikov glede — prelahke opravre.

Po veličastni okolici izvirka Soče je prva pomembnejša in lepša pokrajina v Tolminski kotlini. Najkрасnejše točke pokrajine so ob južnem robu pri Sv. Luciji, tam, kjer se Idrijska steka v Sočo. Rastlinstvo južne bujnosti krasí bregove bližajočih se rek. Pri Tolminu se izteka več gorskih poti. V gorenji Soški dolini se dviga razgledišče te pokrajine, 2245 m visoki Krn s prekrasnim pogledom na armado vrhov Julijskih in Benečanskih Alp.

Pri laških alpincah.

Poročevalec lista „Journal“, Georges Prade, opisuje svoj obisk pri postojankah alpincev:

„V Trident in Trst! ... tako smo klicali z drugimi vred pred dvema mesecema, ali ta vzor ne soglašá s sedanjimi stratešičnimi pogoji, pred katere je postavljen italijanski generalni štab. Zato morajo stati italijanske čete tam, kjer se ravno nahajajo. I tuka, na pobočjih, na vrhovih gora se nahajajo postojanke alpincev nasproti utrjenim in s forti kronanim goram, ki so temelj velškanskega obrambnega sestava, katerega so zgradili Avstrijci s pomočjo prirode.

Pod vodstvom nekega alpskega generala smo si ogledali italijanske bojne postojanke. Po najneverjetnejših stezah plezamo navzgor, sredi skalnate čeri vedno višje po boku gore navzgor. Nahajamo se ravno nasproti avstrijski črti. Poldan je in sovražnik je napravil kratak odmor v svojem silovitem artilerijem ognju. Solnce žge neusmiljeno. Na vrhu prve v skale vsekané strelske črte Italijanov, ki je bila z velikim trudom cementirana in betonirana, prične podzemeljski hodnik, ki vodi v notranjščino skalovja in se izteka v drugo črto, ki se nahaja 200 metrov višje. Tuka se otvori zopet nov predor, ki gre še višje, in vidimo jame, ki so jih eksplozije min ustvarile in so jih razširili svedri zračnega pritiska. V teh luknjah so postavljeni težki topovi. Počivajišča za moštvo in kleti za municijo je bilo treba izsekati. Vijugasta cesta vodi zunaj okoli do največjega vrha. In tu sem našel je peljal general.

Zapazili smo pred seboj strelske črte Avstrijcev. Skozi daljnogled se nam nudi čudovito zanimiv, obenem nekoliko vznemirljiv razgled. V dolini pod našimi nogami je vas, ki pravzaprav ne pripada več nobeni stranki; skoro samo ženske in otroci so v njej. Avstrijci rešpektirajo ta kraj. Nevihta ognja in železa, grmenje smrti in strahu gre vsak dan in vsako noč čez strehe te vasi. Vprašam generala, če se ni bati, da bi se nahajali v vasi špijoni. General zmaje z glavo pa pravi: „Avstrijci ne potrebujejo špijonov. Oni vidijo nas, kakor jih mi vidimo, oni vedo vse, kaj delamo, in mi vemo, kaj delajo oni. Tako je tukaj ura za uro. Od tu morete spoznati tudi avstrijske topove.“ Zada, in čez hrib, ki je oddaljen od nas par kilometrov, se dviga sterna gora s tremi vrhovi, višine okoli 2000 m. Na izhodnem kotu vidimo obrise artilerijskih naprav, ki se obrisujejo ostro v čistem zraku. Zrak je tako nenavadno prozoren in čist, veličastnost gorskega velikana je obrisana tako trdno, da se človeku zdi, da bi lahko zaklical tja čez. In vendar naša oddaljenost znaša nad sedem kilometrov...

Trud Italijanov tukaj je velškanski, ali počasi, strašno počasi se vršijo operacije med temi gorami, ki niso bile še nikoli premagane.

Ločnik.

Ločnik, na desnem bregu Soče, blizu Podgore, po ovinku od Kalvarije, oddaljen od Gorice 6 km, je edina italijanska občina v velikem gorškem okrajnem glavarstvu. Prebivalstva ima okoli 2400. Pri zadnjem ljudskem štetju so bili našteni v občini celih 61 Slovencev — v slovensko enozrednico v Ločniku pa hodi otrok redno okoli 50, tudi v slovenskem otroškem vrteu jih je bilo precej. Občina je potujčena. Primkov slovenskih je v občini polno, župan se je zval Perko, občinski tajnik Bratuž, poprej je županoval Krašovec. K Ločniku spada tudi slovenska vasica Gradišče. Treba je pogledati v zemljiško knjigo, pa se vidi, kako je bil Ločnik slovenski. Vsa zemljišča, gozdiči, pota, nosijo slovenska imena. — Na binokštani pondeljek ob izbruhu vojne je bil odbit vrh ločniškega zvonika, prvi pojav vojne pri Gorici. V močvirju pri Ločniku je bil ranjen in ujet, kakor znano, italijanski slikar Sartorio. Ime kraja je čisto slovensko. V močvirju raste ločje in kraj, kjer raste ločje, se imenuje „ločnik“.

25 italijanskih generalov odslovljenih.

Italijansko vrhovno armadno poveljstvo je odslovilo 25 italijanskih generalov, deloma ker so postali vsled zadobljenih ran za vojaško službo nesposobni, deloma pa zaradi storjenih napak pri poveljevanju. Med odslovljenimi, oziroma odstavljenimi generali se nahaja tudi nekaj takih, kojih imena so v Italiji zelo znana.

Veliki italijanski vojni izdatki.

Rimski list „Nuova Antologia“ piše: Italija izda vsak mesec 500.000.000 lir za pokritje vojnih izdatkov. Koncem letošnjega leta bo znašal primanjkljaj okroglo 6 milijard, od katerih sta do sedaj komaj dve milijardi kriti. Če se italijanski državnikom posreči dobiti vsaj 3 milijarde posojila, potem se bo moralo za to plačevati na leto 300 milijonov lir obresti. Ta svota se bo morala zopet pokriti z novimi — davki!

Poprejšnji zakladni minister Luzatti priznava, kakor piše „Corriere della Sera“, da vojni izdatki grozovito rastejo. Radi tega je za Italijo nujno potrebno, da si preskrbi denar za vojevanje zunaj kraljestva, t. j. v Franciji, Angliji in Ameriki.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Zopet novi uspehi proti Rusom: Na severnem krilu napreduje prodiranje tesno ob Dvini, kjer se Rusi umikajo, v sredini bojne črte je v četrtek, dne 16. sept., mesto Pinsk padlo v roke zavezniških armad na južnem krilu v izhodni Galiciji pa smo po hudih bojih ustavili rusko ofenzivo.

To so uspehi, na katere je naša armada res lahko ponosna. Posebnega spomina je vredno, da so naše vrle čete pod vodstvom generalov Pflanzer-Baltina, Böhm-Ermollija, Puhala in Bothmerja kljub veliki ruski premoči v prostoru med rekama Seret in Strypa ter pri Tarnopolu in ob Ikvi ustavile rusko prodiranje. A ne samo to, Pri Novo-Aleksinjecu in ob Ikvi smo Rusom krepko odgovorili s srečno uspešimi protinapadi.

Kaj so Rusi z ofenzivo v izhodni Galiciji pravzaprav nameravali, še ni prav jasno. Ker se ruska armada od izliva Dvine v izhodno morje na celi črti mimo Vilne, Slonima, Pinska do volhynskega trdnjavskega trikota skoro neprestano umika, nimajo obupni sunki v skrajnem izhodnem kotiču Galicije toliko stratešičnega pomena. Prav pravi vojni poročevalec „Neue Freie Presse“: „Če je plesaleu granata odbila desno nogo, pač menda ne bo poskušal z levo plesati čardaš.“

Rusi in njih zavezniki se tolažijo, da bo kmalu nastopila na ruskem bojišču ostra zima, ki bi naj našim armadam zaprla pot v osrednjo Rusijo. Poleg zime še grozijo Rusi, da bodo spomladu imeli proti nam zbranih več milijonov novih, svežih čet. Upanje na dolge obroke!

Ruska ofenziva — ustavljena.

Čim bolj so se naše čete bližale izhodne Galicije besarabsko-rumunski meji, tembolj so se začeli Rusi ustavljati in so prešli v protiofenzivo. Naši so radi varnosti svojo fronto premaknili od Sereta na izhodni breg Strype. Za prostor med Strypo in Seretom so se vršili zadnji čas večdnevni krvavi boji. Rusi so navalili z veliko premočjo na naše postojanke in sicer namenoma, da se ne bi naša armada pomaknila preblizu rumunske meje.

Dne 14. septembra pa je bila ruska ofenziva proti našim postojankam ob Strypi zlomljena. Pflan-

zer-Baltinove čete so obdržale svoje postojanke ob Dnjestru celo na severni strani in ob spodnjem Seretu. Bothmerjeva armada se krepko drži v utrjenih postojankah na izhodni strani Strype in zahodno od Tarnopola. Böhm-Ermolli pa je ustavil rusko prodiranje severo-zahodno od Tarnopola pri Aleksinjecu, med tem ko Puhalo ob Ikvi in Stubieli vstraja na svojih pred dnevi Rusom iztrganih postojankah na izhodnih bregovih obeh rek. Dne 14. septembra so bili ruski napadi na celi črti našega južnoizhodnega krila tako srčiti, kot že mesce ne. A naše hrabre čete so vse navale z obupom se borečega sovražnika odbile krepko. Rusi so s svojim nenavadno srditim sunkom v osredje naše izhodno-gališke fronte hoteli doseči, da bi se Puhalo umaknil iz Dubna in Lucka in Pflanzer-Baltin iz postojank na bukovinsko-besarabskem obmejnem ozemlju. A ne eno, ne drugo se ni Rusom posrečilo.

Boji v Besarabiji.

Ob besarabski bojni črti so Rusi dne 15. t. m. po noči z ojačenimi silami ljuto napadali naše postojanke. Naskočili so jih štirikrat. Napadali so od devetih zvečer do 1. ure po noči. Naše čete so sijajno odbile vse ruske naskoke. Rusi so izgubili več sto mrličev. V boj je posegla tudi artilerija. Po 1. uri so se valili Rusi nazaj in so mirovali.

Nemški zrakoplovi napadli ruske ladje.

Dne 12. septembra so napadli nemški zrakoplovi ruske ladje, ki se nahajajo v zalivu Riga. Eden nemški zrakoplov je uspešno obstreljeval ruski zrakoplov, ki se je nahajal v zalivu, drug nemški zrakoplov je uspešno napadel ruske torpedne rušilce, in zopet drug je uspešno obstreljeval ruske podmorske čolne, užgal tamošnjo ladjedelnico in potopil rusko jadnico, ki se je nahajala v zalivu.

Japonska za Rusijo.

Francoski listi javljajo, da preskrbuje Japonska Rusijo in njene zaveznice z vojnimi potrebščinami. Topove iz svojih trdnjav je poslala v Vladivostok, v Koreji delajo skoro v vsaki hiši odeje in obleko za vojake, neka tovarna za celuloid izdeluje razstreljiva in je pri njej Rusija naročila 400.000 ton strelnega bombaža. V Tokiu izdelujejo razne tovarne usnjene potrebščine za armado in tudi smodnika se izvaja mnogo, pušk pa malo, ker jih Japonska sama za-se rabi.

Nikolaj Nikolajevič.

Nemški listi poročajo, da sta general Ruski in vojni minister Polivanov povzročila odstranitev velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča od vrhovnega poveljstva armade. Nikolajevič se je nameraval z armado umakniti za Minsk, a Polivanov se je temu uprl. Veliki knez ni sam odstopil. Odločilno je bilo to, kar se je zgodilo v dumi. Predsednik Rodzjanko, ki je prijatelj vojnega ministra, je ustanovil večino, ki zna postati odločilna za rusko politiko. Ta večina je zahtevala, naj odstopi Nikolaj Nikolajevič. Opiraje se na to, je Polivanov pri carju dosegel, da je bil Nikolajevič odstranjen.

Rusko državno domobranstvo poklicano pod orožje.

Ruski car je izdal povelje, s katerim je poklical pod orožje dosluženo državno domobranstvo drugega poziva. Vpoklicani morajo biti v treh dneh pripravljani za odhod.

Rovno.

Od trdnjavskega trikota Luck—Dubno—Rovno, ki naj bi branil avstrijskim četam prodiranje v Rusijo iz izhodne Galicije, se nahaja v ruskih rokah samo še trdnjava Rovno. Luck so zavzele zvezne čete že dne 31. avgusta t. l., Dubno pa je padlo dne 4. septembra v naše roke.

Trdnjava Dubno je bila razmeroma slabo zgrajena, vendar pa je bila po svojem naravnem položaju med rekami, močvirji in gričevjem zelo pripravna za obrambo. Najmočnejša utrdba se je nahajala na južni strani trdnjave. Dobro izrabljajoč talne razmere, so Rusi zgradili tudi na gričevju v okolici Dubna obrambne postojanke in utrdbе.

Dubno šteje kakih 18.000 prebivalcev, večinoma židov, in leži na polotoku, ki ga tvori reka Ikva ter je obdano od vode in močvirja. Utrdbe se nahajajo 8 km jugozapadno od mesta, ter zapirajo prehod ceste Brody—Rovno in železnice Lvov—Rovno. Utrdbe obstoje iz enotnega forta, ki je daleč viden po velikem dvigalu. Zgrajen je bil proti koncu devetdesetih let, in kaže dvojni nasip, čigar višje dvigalo je urejeno za artilerijo, dočim rabi nižji nasip samo za pehotno obrambo. V utrdbi se nahaja več zavetišč, varnih i proti bombam, in obsežni jarki z zaprekami. Druga utrdba je samo pehotni nasip z obstransko utrdbo. Utrdbe obvladujejo vso nižino Ikve in tvoré močno oporišče za obrambo reke. Še dalje proti zapadu je bila baje na izhodnem pobočju tamošnjega gričevja.

pripravljena razsežna poljska utrdba. Pred začetkom vojne je bilo v utrdbah nameščenih okoli 150 topov. V mestu Dubno se nahaja veliko barakčno taborišče, skladišča živil in vojaški parni mlin.

Rovno je med vsemi tremi trdnjavami najmočnejša in največja in je velike važnosti kot glavna železniška postaja velikih železniških prog Rovno—Brest-Litovsk, Rovno—Wilna in Rovno—Borodjčev—Odesa. Iz Borodjčevega vodi proti severoizhodu glavna železniška proga v Kurs, tako da je trdnjava Rovno veliko zbirališče za armado, ki bi prodirala proti Avstro-Ogrski. Trdnjavski trikot je usmerjen proti Lvovu.

Z ozirom na svoj veliki pomen kot železniško je Rovno tudi močno utrjeno in ima trdnjavski pas, ki obsega okrog 40 km. Utrdbe so pomaknjene do 8 km v osrednje. Tudi te utrdbe so bile zgrajene v novjšem času in segajo tja v osemdeseta leta poprejšnjega stoletja. V zadnjem času so baje izvršili tukaj popolnoma moderne nove zgradbe in pregračitve, tako da je treba računati z močno odporno silo te trdnjave. Z obema ostalima volhynijskima trdnjavama je zvezana po železnicah.

Nemško-francosko bojišče.

Nova naloga generala Joffra.

List „Münchener Zeitung“ je dobil sledeče poročilo: Francozi se že mesec in mesec pripravljajo na vkorakanje v Alzacijo. Francoskemu in belgijskemu ljudstvu ne gre več prav v glavo, da bi se njuni armadi borili in krvaveli samo za angleške interese s tem, da zadržujejo Nemce na potu proti Calaisu. Francoska vlada še vedno upa, da bo narod navdušila za zopetno pridobitev dežel, ki jih je leta 1870-1871 zgubila. To je sedaj nova naloga generala Joffre. Ali se mu bo posrečilo to doseči, ne da bi kršil švicarsko nepristranost, je še veliko vprašanje. General Joffre se pripravlja za obe možnosti. V drugem slučaju bi igrala tudi Italija važno ulogo.

Francoska premikanja čet ob švicarski meji.

Švicarski list „Neue Züricher Nachrichten“ piše: Ker se vrše ob francosko-švicarski meji neprestana premikanja francoskih čet, je sklenil švicarski zvezni svet, da v zavarovanje zahodne meje pokliče pod orožje 4. divizijo. Gre zgolj za varnostno odredbo, kajti opetovanim in slovesnim zagotovitvam Francije in Italije, da hočeta strogo varovati nepristranost Švice, ni odrekati vere, celo tedaj ne, če bi prišlo do skupnih francosko-italijanskih podvzetij na izhodni francoski meji.

Velikanska naročila Anglije v Ameriki.

Iz Amerike se poroča: Angleška vlada je naročila v Združenih državah Severne Amerike 250 zrakoplovov-dvokrovnikov in 10 velikanskih zrakoplovov-trikrovnikov. Poslednji bodo zgrajeni tako dovršeno in opremljeni z vsem potrebnim v toliki meri, da bo mogoče napraviti z njimi polet brez presledka iz Amerike čez Atlantski ocean v Evropo. Prvi velikanski zrakoplov-trikrovnik mora glasom pogodbe že koncem mesca oktobra napraviti polet iz Amerike v Evropo.

Skupne angleške izgube.

V angleški spodnji zbornici je, kakor poroča londonski Reuterjev urad, angleški državni podtajnik v vojnem ministrstvu izjavil, da znašajo angleške izgube do dne 21. avgusta 381.983 častnikov in mož; od teh je 4965 častnikov in 70.992 mož mrtvih, 9873 častnikov in 241.086 mož ranjenih ter 1501 častnik in 53.466 mož izgubljenih ali ujetih.

Ob Dardanelah.

Boji pred Dardanelami prekinjeni.

Iz Rotterdama se poroča: Že te dni bodo prekinjeni boji na polotoku Galipoli.

V strelskih jarkih na Galipolu.

Dopisnik francoskega lista „Echo de Paris“ opisuje razmere na Galipolskem polotoku tako-le:

Zakopi na Galipolu se v ničemur ne razlikujejo od zakopov na francoskem bojišču. Slika je enako tipična. Enostaven jarek, iz katerega se pojavljajo bradati obrazi. Oči jim vedno nervozno mežikajo, ker jih imajo polne prahu in zamazane z blatom. Obblečeni so v kratak suknjič iz rumenega platna in široke hlače, ki so spodaj zvezane s širokim flanelom. Na nogah imajo sandale ali kake drugačne čevlje, ki jih smatrajo navadno za veliko potratno. Sandale so sicer vse, kakor v veliki vročini veliko pripravnejše, toda vojak je vedno vojak in je vedno rad oblečen popolnoma. Krpce in znaki dostojanstva so popolnoma nepoznani v francoski vojski. Vsak znak častnika, pa naj bi bil kakršenkoli, je popolnoma izključen. Edino, po

čemur se razlikuje častnik od ostalega moštva, je usnjena torba, ki jo nosi preko bluze. Poleg tega se morda še razlikuje po tem, da se častnik večkrat brije, kar je v onih zakopih, kjer je le malo vode, največje razkošje. Dasiravno namreč na Galipolu ne manjka vode, je vendar voda zelo dragocena stvar. Ko prihajajo novi vojaki v strelske järke, jih opozarjajo tamkaj se nahajajoči tovariši predvsem na to, da četrt litra vode na Galipolu stane toliko, kolikor na francoskem četrt litra vina. In kmalu se prepričajo, da je res tako. Od zdravih vodnjakov, ki jih ni veliko, sta za uporabo vojaštva določena samo dva. Eden je ob glavni cesti francoskega tabora. Neki drugi vodnjak ima zelo privlačno ime, imenuje se namreč „studenec ljubezni“, toda za vojake je zaprt, ker ga smejo uporabljati samo domači prebivalci. Okoli vodnjaka se zbira velika množina ljudi z velikimi, ogromnimi vrči. Noč in dan straži ta vodnjak angleška straža, da bi vojaki ne vznemirjali žensk, ki prihajajo po vodo.

Vodnjak, ki je odrejen za vojaško porabo, je navadno priljubno sestajališče vojakov. Vojaki čakajo v dolgem izprevodu, da pridejo na vrsto in se napijejo. Že ob štirih zjutraj prihajajo prvi žejni vojaki, da se napijejo sveže vode, preden se začne težka vojna služba. Opoldne tudi prihaja k vodnjaku veliko število vojakov, toda največ obiskovalcev pa ima vodnjak zvečer od pete ure dalje. V tem času je vodnjak gotovo oblegan od vojaštva. Večkrat se potem tamkaj razvije zabava. Pripoveduje se to in ono in poslušajo se razne predstave zuavov in drugih „umetnikov“, samo da mine čas in pride nanje vrsta, da morejo k vodnjaku. Preden se vojaki vležejo k počitku, jim prinašajo oni, ki so določeni za to, vodo v šotore, da si utolažijo žejo, predno zaspe.

Dasiravno se dobro hranijo, so vojaki vendarle vedno lačni in posebno se jim skomina po stvareh, ki jih seveda ni mogoče dobiti v teh krajih. Seveda je jedilni list zelo enostaven. V majhnih gnezdih s par lišami se sploh ne more dobiti kaj boljšega. Prebivalstvo nima samo nič, ga je zelo malo in spi tamkaj, koder ga zaloti zahajajoče sonce. Le majhen del domačinov spi pod streho. Vendar pa je posameznikom prišlo na um, da so otvorili nekakšno trgovinico, s čimer seveda delajo konkurenco vsemogočnemu mestnemu načelniku, ki je edini trgovec v mestu in je dobival blago iz Soluna ter ga prodajal ob ogromnem dobičku. Tako morejo vojaki sedaj vsaj nekaj kupiti.

Na večer prihajajo jadrnice, polne jaje, sadja, perutnine, in drugi dan je že vse mesto poplavljeni z vsakovrstnim živem.

Zadeva našega poslanika A. Dumbe.

Avstrijsko-ogrski poslanik v severno-ameriških Združenih državah dr. Dumba je poslal po ameriškem žurnalistu Arhibaldu našemu zunanjemu ministrstvu pismo, v katerem stavi predloge, kako bi se naj v ameriških fabrikah, ki izdelujejo orožje in strelivo za četverosporazumne države, osobito v jeklarni v Betlehemu v Pensilvaniji, priredili delavski štrajki, ki bi onemogočili izdelovanje orožja, ali pa ga vsaj zavlekli za mesec. Denar ne bi bil zato izdan brezuspešno. Vsaj gospodarsko stanje delavcev, teh „belih sužnjev“, se bi izboljšalo. To pismo ni prišlo na Dunaj, temveč v roke angleških oficirjev, ki so Arhibalda pri izkrcanju iz parnika „Rotterdam“ preiskali ter mu pismo odvzeli. Ko je vlada Združenih držav dobila prepis Dumbinega pisma, je našemu zunanjemu ministrstvu doposlala dopis, v katerem obrazlaga celo zadevo ter izjavlja, da ji ne bi bilo po volji, ako bi dr. Dumba še dalje ostal poslanik v Washingtonu. Med tem je dr. Dumba, pri naši vladi prosil za dopust ter bo dne 20. septembra odpotoval, da sam poroča na Dunaju o celi zadevi. Poslaniške posle vodi sedaj grof Bernstorff.

Jezikovne razmere na zasedenem poljskem ozemlju.

Uradni jezik gubernijskih oblasti v zasedenem rusko-poljskem ozemlju je nemški. S poljskimi strankami je občevarati poljsko, razglasi se morajo objaviti v obeh jezikih. Občine in občinska sodišča lahko določijo poljski ali nemški jezik kot uradni jezik. V poljskih okrajih je ruščina prepovedana in ž njo tudi cirilica. V ukrajinskih okrajih uživa ukrajinsko (rusinsko) prebivalstvo enake pravice. Tam je dovoljena tudi raba cirilice.

Vojaška uprava v zasedenem ozemlju si je napisala za načelo najstrožjo pravičnost in nepristranost. S političnimi težnjami in strankami nima ničesar opraviti in ves njen trud je posvečen na eni strani interesom našega vojevanja, na drugi strani pa blagobitju prebivalstva, ki naj spoznava, da so prišle naše armade je oslobodit izpod jarma krivice, nereda in zatiranja.

Amerika in Nemčija.

Reuterjev urad poroča iz Washingtona: Pričakuje se, da bo predsednik Wilson kmalu kaj poročal o stališču napram Nemčiji. Med svetovalci predsedni-

ka vladata dve naziranjii. Eka stranka smatra zagotovila poslanika grofa Bernstorffa kot nezadosna, se sklicuje na izbegavanje v slučaju „Arabica“ in smatra kot edino pravilno takojšnje prekinjenje odnočajev z Nemčijo. Ona pravi: Če misli Nemčija z Wilsonom in Lansingom pošteno, zakaj se potem brani dati prepis navodil poveljnikom podvodnikov? Druga stranka smatra odjenljivost, ki jo je obljubila Nemčija, za veliko diplomatsko zmago in želi, da pride diplomatskim potom do sporazuma z Nemčijo.

Četverosporazum išče posojilo.

Francosko-angleški finančniki so te dni došli v Ameriko, da se pogajajo z ameriški velebogataši glede najetja posojila 1000 milijonov dolarjev (okrog 2500 milijonov kron) za četverosporazumne države. Ameriški bogataši so goste-posojiloposredovalce preprijazno sprejeli in jim obljubili, dati posojilo na 5%. Severoameriška vlada pa se dela, kakor da ne bi o tej novi kršitvi nepristranosti nič ne vedela.

Benedikt XV. rešil vojne ujetnike z nezdravih krajev.

Vatikanski list „Osservatore Romano“ poroča, da je na prošnjo francoskih katoličanov papež Benedikt XV. posredoval pri nemški vladi za zboljšanje položaja vojnih ujetnikov. Ker je namreč francoska vlada poslala nemške vojne ujetnike v močvirnato ozemlje Dahomey v Afriki, je nemška vlada kot povračilo poslala francoske vojne ujetnike v močvirnato okolico Neuenkirchen. Na papežovo posredovanje pa je francoska vlada nemške ujetnike iz Dahomeja poslala v boj zdrav kraj v severni Afriki, nemška vlada pa je opustila ujetniško taborišče pri Neuenkirchenu. Nemška vlada se je Benediktu XV. za njegovo človekoljubno posredovanje priščno zahvalila.

Esad-paša glavar v Albaniji.

Esad paša izrablja sedanjii položaj, da si osvaja Albanijo. Zbranih ima v Draču in okolici precej čet, katere so dobro oborožene s topovi in strojnimi puškami, Esad paša izganja Črnogorce iz Albanije in napada pokrajine Miriditov. Glavni namjen Esad-pašinih podvzetij je, da postane vrhovni poglavar v Albaniji.

Kdo bo zmagal?

V angleški zbornici je naznanil ministrski predsednik Asquith, da se nahaja od pričetka vojske tri milijone vojakov v angleški armadi in v mornarici. Nadalje je opisal vojaški položaj, o katerem je rekel, da je sedanja vojska — vojska tehnike, organizacije in vstrajnosti. Zmagal bo tisti, ki je najboljši pripravljen in kibomogel najdalje zdržati.

Zopetno prebiranje črnovojnikev.

Vršilo se bo zopetno prebiranje črnovojniških zavezancev, rojenih v letih 1873 do v štete tega leta 1877, kakor tudi letnikov 1891, 1895 in 1896, in sicer tistih črnovojniških zavezancev, ki še sedaj ne služijo v skupni armadi, v vojni mornarici, pri domobranstvu ali pri žandarmeriji, ali pa, ki ne opravljajo z orožjem črnovojniške službe vsled svoje osebne črnovojniške obveznosti. Ta vpoklic je razširjen med drugim tudi na tiste, ki so bili pri prejšnjem prebiranju spoznani za sposobne za črnovojniško službo z orožjem, ki so pa bili takrat, ko so bili poklicani pod orožje, ali pa pozneje spoznani za nesposobne in zopet odpušteni. K temu dodatnemu prebiranju ni treba priti:

1. Tistim, ki opravljajo že sedaj — tudi brez orožja — in sicer najmanj od 15. avgusta 1915 črnovojniško službo.
2. Zdravnikom.
3. Umirovljenim vojaškim gažistom.
4. Tistim, ki so bili oproščeni od črnovojniške zavezanosti zarači kake hibe, vsled katere so sploh nesposobni za vsako službo, če imajo črnovojniško odpustnico ali certifikat ali ki so bili že svoj čas črtani v nabornem seznamu.
5. Tistim, ki so bili vsled v vojski zadobljenih ran spoznani za nesposobne za orožje ter odpušteni.
6. Osebam, ki jim manjka ena noga ali roka, ki so oslepelii na obeh očeh, gluhozemim, tistim, ki so sodnijsko proglašeni za blazne, nore, beboe, sploh umobolnim in božjastnim.
7. Posvečenim duhovnikom in kandidatom duhovniškega stanu, ki se v času med objavljenjem te odredbe do prebiranja s posebnimi dokumenti javijo pri pol. okrajni oblasti.
8. Osebam, ki so bile pri prejšnjem prebiranju

spoznane za sposobne, ki so pa bile pozneje oproščene od črnovojniške službe.

Črnovojniški zavezanci se morajo zgledati najdalje do 24. septembra 1915 pri tisti občini, v kateri prebivajo, ko je bila ta odredba razglašena. Prinesti imajo seboj kakšno primerno izkaznico, kot krstni list, domovnico, delavske bukvice, poselsko knjigo ali pa črnovojniško izkaznico, katero so morda prejeli pri prejšnjem prebiranju.

Zopetna prebiranja črnovojniških zavezancev se bodo vršila v času od 11. oktobra do 6. novembra 1915.

V poklic pri prebiranju za sposobne spoznanih črnovojnikov se bo vršil v poznejšem času, bržčas okoli 15. novembra 1915.

Promet s semenskim žitom.

V smislu ministrske naredbe z dne 22. julija t. l., drž. zak. št. 204, ki se tiče prometa s semenskim žitom, so tri vrste takega žita in sicer: a) izvorno vzgojeno semensko žito, b) prvi pridelek od izvorno vzgojenega semenskega žita, c) pripoznano dobro domače semensko žito. Vsled dovoljenja vojno-žitno-prometnega zavoda pa se sme prodajati in nabavljati tudi d) domače semensko žito, čeprav ni kot izključno tako pripoznano, vendar sposobno za seme. Semensko žito sme prodajati: žita imenovana pod a) in b) smejo prodajati le od poljedelskega ministrstva priznani gojilci semen in sicer le v plombiranih vrečah. Prodajati pa se sme izvorno vzgojeno semensko žito 15 K, njen prvi pridelek pa 6 K dražje kot so določene prevzemne cene za žito. V Gradcu se je pri cesarski namestnici ustanovila komisija, ki ima preiskovati semensko žito; v tej komisiji so sami priznani strokovnjaki. Kdor hoče svoje žito prodajati za seme, mora isto poslati (½ kg) kot vzorec na sledeči naslov: Julij Hansl, ravnatelj poljedelske šole v pok., Gradec, Albertgasse št. 10. Pogoji za semensko žito so: 1. biti mora primerne domače vrste, prikladne za naša polja; 2. žito mora biti očiščeno z vejavnikom in čistilnikom. Pri pšenici, rži in ječmenu se zahteva 99.5%, pri ovsu 98.5% čistosti; 3. za semensko žito se pripozna samo žito letošnje žetve.

Raznoterosti.

Čenjenim naročnikom! Današnji številki smo priložili poštno položnico vsem naročnikom, torej tudi takim, ki so že poravnali naročnino. Naročnike, ki še niso poravnali zaostale naročnine, prosimo, da to store čimprej, najdalje pa do **1. oktobra**, da jim ne bo treba ustavljanja lista. Kdor ne poravnava zaostale naročnine do 1. oktobra, se mu list brezpogojno ustavi. Vse cenj. naročnike, čitatelje in prijatelje lista prosimo, naj nam pridobijo veliko novih naročnikov za list, ki je vsebinsko na višini, vsled koje lahko vsakdo, ki mu je za dobro stvar, govori za njegovo naročbo. „Straža“ stane celoletno 10 kron, polletno 5 in četrtletno 2 K 50 vin.

Papežev protest na italijansko vlado. Berlinskemu listu „Tageszeitung“ se poroča iz Haaga: V katoliških krogih Nizozemske se zatrjuje, da je papež ugovarjal pri italijanski vladi proti temu, ker je italijanska vlada odprla in pregledala pisma med Vatikanom in med nuncijem v Monakovem.

Novi lavantinski kanonik. Cesar je č. g. kn.-šk. dvornega kaplana dr. Ivana Tomažiča imenoval za kanonika lavantinskega katedralnega kapitelja. Čestitamo!

Bogoslovje v Mariboru. Poslopje na Glavnem trgu št. 7 se je te dni izpraznilo. Popravila v hiši se bodo pravočasno dovršila, da se more šolsko leto s 1. oktobrom redno začeti.

Kn.-šk. dijaško semenišče. Ker se v kn. šk. dijaškem semenišču še vedno nahaja vojaška bolnišnica, zato tudi letos gojenci ne bodo mogli dobiti stanovanja v zavodu, pač pa bo najbrž mogoče, jim dati obed.

V drugič odlikovani katoliški redovnik. P. Amand Berger, redovnik iz Hartberga, ki se nahaja kot vojni kurat na bojišču, je bil že mesca januarja t. l. odlikovan za svoje požrtvovalno službovanje na bojišču z vojaškim zaslužnim križcem za duhovnike. Te dni je pa bil odlikovan s „signum laudis.“

Strossmayerjev spomenik v Osjeku. V Bačičevi knjigotlačnici v Osjeku so sedaj izložene fotografije Strossmayerjevega spomenika, kakor ga je zamislil hrvatski kipar in umetnik Rudolf Valdec. Veliki biskup je predstavljen v veličastni pozi in veliki slinčnosti. „Hrvatska Obrana“ priporoča odboru za Strossmayerjev spomenik, naj naroči to sijajno delo, in naj reši to vprašanje čim prej. Tako bi dobil ta veliki nesmrtni mož, kakršni se le redko porajajo med narodi in čigar spomin bo živel za vedno ne le med Hrvati, marveč med vsem Slovanstvom, svoj spomenik, vreden svoje veličine, vreden velikega nara-

dnega dobrotnika — poleg spomenika, ki si ga je ta velik pokojnik postavil s svojimi nesmrtnimi deli za napredek naroda našega tu na jugu monarhije.

Feliks Ferk †. Dne 15. kimavca 1915 je umrl na svojem posestvu pri Sv. Barbari pri Vurbergu po vsem Slovenskem dobro znani dobrotnik slovenske mladine, član ravnateljstva posojilnice v Mariboru, in bivši zdravnik g. Feliks Ferk. Pogreb se je vršil dne 17. kimavca, ob 3. uri popoldne, pri Sv. Barbari pri Vurbergu. Blagi pokojnik počivaj v miru!

Iz politične službe. Nadkomisar baron Rihard Schmigoz v Lincu na Gornjem Štajerskem je imenovan za okrajnega glavarja.

Ogrski državni zbor. Iz Buđimpešte se poroča, da bo skoro gotovo ogrski državni zbor sklican mesca novembra h kratkem zasedanju. V tem zasedanju se bo pred vsem rešil začasni proračun, kateri poteče že z 31. decembrom t. l.

„Zarjan“ padel. Dne 4. sept. je padel, kakor poroča „Slovenec“, v silovitih bojih ob Dnjestrucand. iur. praporščak Rupnik Pavel, starešina slov. katoliškega akademičnega društva „Zarja“ v Gradcu. Dobil je strel v glavo in bil takoj mrtev. Pokojnik je bil vnet organizator Orla, član predsedstva Z. O. Svetila mu lepša zarja!

Imenovanja. Za nadporučnike v rezervi so imenovani poročniki v rezervi: Rapor Josip, 97. pešp.; Bukovsky Vladimir, 47. pešpolk; Vessler Robert, 47. pešpolk. — Za poročnike v rezervi so imenovani praporščaki v rezervi: Dietz Emil, 17. pešpolk; Krieger Ludovik, 97. pešpolk; Weber Josip, 97. pešpolk; Dekleva Leon, 4. bos.-herc. pešpolk; Janežič Anton, 4. bos.-herc. pešpolk; Wresounig Ivan, 2. bos.-herc. p.; Tirman Evgen, 97. pp.; Pröglhof Gustav, 97. pešp.; Nosek Karl, 97. pp.; Frank Robert, 97. pp.; Krivic Albert, 97. pp.; Steiner Franc in Castellan Alojzij, oba pri 97. pp.; Kriegerl Adolf, 97. pp.; Sawicki Zdislav, 87. pp.; Maier Alojzij, 7. pp.; Šanta Josip, 17. pp.; Devetak Danijel, 47. pp.; Rosenberger Ernest, 17. pp.; Dujc Alojzij, Weil Oskar, Frisch Karl in Svetelski Karl, vsi štirje pri 97. pp.; Majdič Vinco, 7. poljski top. polk; Prešern Ervin, 39. polj. top. polk. Za praporščaka je imenovan kadet 4. dom. pp. Franc Svetina. Za črnovojnika namestnika asistenta zdravnika je imenovan enoletni prostovoljec veterinar Peter Riharič, 22. dom. polj. havb. div. Za medikamentnega akcesista je imenovan magister farmacije Rudolf Lončar, 5. dom. p.

Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 1. vrste z vojno dekoracijo je dobil general konjenice Viktor Dankl, poveljnik avstrijske vojske na Tirolskem. — Viteški križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo je dobil pred sovražnikom padli podpolkovnik Boguslav vitez Mihačič, int. poveljnik nekega bos.-herc. pp. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: stotnik 7. pp. Oton Koser in nadporučnik Franc Terdina pri 17. gor. brig. poveljstvu. Viteški križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo je dobil pred sovražnikom padli polkovnik 12. gor. top. p. Franc Murko, poveljnik neke domobranske divizije. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo so dobili stotnik 7. lovškega bat. Alfred Czernshaus, poročnik 97. pp. dr. ur. Leopold Hofer in poročnik 8. lov. bat. Alojzij Riegler. Duhovniški zaslužni križec 2. vrste na belorudečem traku je dobil vojni kurat Ivan Gregor pri vojni bolnišnici št. 1-6. Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporučnik 79. pp. Henrik Resch. Najvišje pohvalno priznanje so dobili: stotnik 17. pp. Linus Decaneya, nadporučnik teleg. p. Miroslav Perme, nadporučnika 97. pp. Guido Dequal in dr. phil. Ernest Müller, poročnik 5. lov. bat. Josip Bohinjec, poročnik 7. p. top. p. Romuald Feigl, nadporučnik 47. pp. Karl Mayr in poročnik tel. p. Adolf Sablatnig. Vojaški zaslužni znak 2. vrste za častnike sta dobila polkovnik 24. pp. Lutschowig Josip in major 5. trdnj. top. p. Dekleva Josip. Ponovno najvišje pohvalno priznanje so dobili: podpolkovnik 27. dom. p. August Kutschera; nadporučniki Oton Paravincini, Viljem pl. Reinöhl in Urban Urbas, vsi trije pri 27. d. p.; nadporučnik dr. Karel Knaflič, 27. črnovoj. pp.; nadporučnik Ivan Kralj, 27. črnovoj. pp.; poročnik Franc Primic, 27. dom. p. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil stotnik 1-93. pp. Rudolf Caucig pl. Krasnidol. Duhovniški zaslužni križec 2. vrste na belorudečem traku je dobil vojni kurat v rezervi Franc Novak, poljska bolnišnica št. 5-3. Najvišje pohvalno priznanje so dobili: major v rez. Viktor pl. Schuchnigg pri 4. armad. etap. poveljstvu; stotnik 17. pp. Rudolf Klejn; poročnik 13. sap. bat. Adolf Košak; poročnik 87. pp. Franc Stumfohl; nadporučnika 7. polj. top. p. Fr. Pflie in Emil Cerne, pri div. mun. parku št. 22.

Izmenjava invalidov med Avstrijo in Rusijo. Dne 14. septembra je došel na nek dunajski kolodvor zopet eden vlak z 154 invalidi. V 25 železniških vozovih se je nahajalo izključeno le težko ranjeno moštvo, ki je prišlo šele pred dobrim mescem v rusko ujetništvo. Večina teh invalidov je bila težko ranjena, bodisi da so bili brez ene roke ali brez ene noge, ali pa sploh brez obeh rok ali nog. Izmenjani invalidi so prišli preko Švedske v Nemčijo, odkoder so jih spravili v Avstrijo.

Potovanje na Tirolsko. Osebe, ki potujejo na Tirolsko ali v Predarlško, morajo dobiti na svoje potne dokumente še poseben visum deželnoobrambene zapovedništva v Inomostu. To velja tudi za državne uradnike. Vse civilne osebe, ki potujejo iz južnoza-

padnega ozjega ozemlja naravnost v Svico, se morajo za 10 dni ustavit v kakem kraju zapadno od Inomosta ter smejo nadaljevati svojo pot šele po preteku tega časa.

Za potovanje v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo potrebujejo osebe, ki v teh deželah nimajo svojega bivaljskega, posebno dovoljenje poveljujočega generala v Sarajevu. To dovoljenje se izdaje le v izrednih slučajih. Prošnje je vlagati potem političnih oblasta. Potovanje v okraje, ki meje na sovražno ozemlje, je sploh prepovedano.

Srebrne krone. Nekateri časniki so poročali, da namerava vlada iz prometa vzeti dosedanje srebrne krone in uvesti nove. Poslanec dr. Steinwender poroča, da je na merodajnem mestu poizvedel, da na to vlada niti ne misli.

Lovska sreča. Od Sv. Florijana ob Boču se nam piše: V tukajšnjem lovišču je ustrelil č. g. župnik Davorin Roškar krasnega divjega mačka. Najbrž se je zver priklatila iz Bosne. Poslal se bode v deželni muzej.

Na graškem sejmu najvišje cene odpravljene. Na včerajšnji graški sejmi se je priglasilo samo 147 glav slabše goveje živine, med temi samo 5 volov. Oblast je dosedanje najvišje cene preklicala.

Izvoz vina iz etapnega ozemlja prepovedan. Tukajšnje etapno poveljstvo je prepovedalo izvoz vina čez meje etapnega ozemlja. Meja etapnega poveljstva gre za črto Spielfeld.

Zamenjava medenih možnarjev za železne. C. kr. štaj. namestništvo nam piše: Da se kolikor mogoče pospešuje vojna zbirka kovin, se je vpočela akcija, da se zamenjujejo medeni — kuhinjski — možnarji za železne možnarje. Vojnooskrobalni urad je dal v ta namen izdelati železne možnarje v lični obliki v treh velikostih (velikost I po 2 do 2½ kg, velikost II po 3 do 3½ kg, velikost III po 4 do 5 kg) in jih daje za medene (mesingaste) možnarje vsem občinam v Avstriji na razpolago. Te železne možnarje naj bi se brez doplačila izročalo strankam v zameno za medene možnarje. Vsi oni, ki hočejo delo domoljubnega nabiranja kovin za vojne namene na ta način pospeševati, naj svoje za izmeno pripravljene medene možnarje prijavijo pri občinskem predstojništvu (mestnem svetu, mestnem uradu) najkasneje do dne 25. septembra t. l. ter navedejo število in velikost (I—III) zaželenih železnih možnarjev. Oddaja, oziroma izmenjava se bo izvršila šele, ko pridejo železni možnarji.

Jabolka za Gradec. Okrajno glavarstvo v Mariboru razglašja: Glasom dopisa mestnega sveta v Gradcu se na graškem trgu potrebuje veliko jabolok; mogoča je torej obila in dobičkawsna odprodaja.

Dodelitev žita, moke in krmil. Dostikrat se dogaja, da vragajo občine, kakor tudi posamezni interesi v zadevi dodelitve krmil, žita in moke prošnje na c. kr. trgovinsko ministrstvo. To postopanje pa nikakor ni pravilno in se vsi interesi v svojo lastno korist opozarjajo: 1. da pristojno vrhovno nadzorstvo glede porazdelitve žita in moke po vojnem žitnem prometnem zavodu c. kr. ministrstvu za notranje zadeve in 2. glede porazdelitve krmil po centrali za krmila c. kr. poljedelskemu ministrstvu. Eventualne direktne vloge naj se tedaj naslovijo na ti ministrstvi, a ne na c. kr. trgovinsko ministrstvo.

Primorske novice.

Iredentarij zaman čakajo. Živahnije je postalo zadnje dni v Gorici. Več družin se je zopet vrnilo v mesto. Sicer ni svetovati, da se vrnejo še ostali begunci; kajti sovražnik se ni umaknil iz obližja mesta in lahko vsak čas napade mesto in napravi mnogo škoda. Torej, ne prenaaglite se! Počkajmo še nekaj časa! Sicer bi moralo biti sram Italijana stati vedno na enem mestu tri in pol mesca! Naši pobežli iredentarij so prerokovali, ko so Gorico zapustili, da se slovesno vrnejo v mesto po 14 dnevih z godbo na čelu. Minuli so že trije in pol mesca, a zvokov italijanske godbe še ni čuti v Gorici in tudi naši neodrešeni iredentariji še vedno čakajo onstran črnožoltih stebrov povratka v še neodrešeno Gorico. Najbrž bodo tudi še čakali in čakali in poleg čakanja ne bodo še niti dočakali. Znamenja tako kažejo.

V bližini bojišča. Vikar na Vojšičici, č. g. Karol Cigon, piše 10. avgusta: Tu je grozno pokanje, tako, da se hiše zibljejo. Vse dela: topovi, strojne puške, možnarji, havbice, kamenje, pesti itd. Oddaljeni smo le 6 km. Vročina strašna, vode malo, Naši vojaki vse časti vredni.

Cerkev sv. Ignacija v Gorici podrtá. V soboto, dne 11. sept. je bil za Gorico zelo kritičen dan, posebno za one, ki stanujejo okoli Travnika. Pozabili so bili namreč Goričani, da je še vojska in so hodili tako mirno in brezskrbno po ulici kot lansk leto ob tem času. A glej, okoli 10. ure dopoldne nenadoma prižvižga nekaj strašansko hitro nad mesto in razpoči nad cerkvijo sv. Ignacija. Priročala je druga in tretja granata in tako naprej in niso nehale do pol dne. Cerkev sv. Ignacija je predrtá ravno nad orglami in glavnim oltarjem. Razbita je tudi srednja ura nad portalom, samo kazalca sta še ostala živa. Ravno tisti čas se je nahajal upravitelj g. Josip Jug v cerkvi in le dobri sreči se imazahvaliti, da jo je srednje odnesel. Sicer pa se je bil tako prestrašil, ko je zabobnelo kakor na sodnji dan nad njim, da ne bo nikoli pozabil tistega strašnega trenutka. Padale so tudi na vojašnico in glavarstvo, a sicer niso tam napravile nobene druge škode, kot da je en šrapnel kuharju, ki ima kuhinjo na prostem, prevrta lonec, v katerem se je ravno kuhala močna juha. Izlila se je seveda vsa po dvorišču. Nekaj granat je padlo tudi na ribji in eksportni trg, kjer je podrtil nekaj lesenih zalog.

Kolera na Goriškem. Po uradnem razglasu je bilo v Renčah na Goriškem v času od 8. do 14. avgusta 20 slučajev kolere, 7 oseb je umrlo.

Nune uršulinke iz Gorice, katerim so napravile granate velikanske škodo, kakor smo že poročali, se nahajajo deloma v Požunu na Ogrskem, deloma na Kranjskem v Ljubljani in Skofji Loki.

V Trstu in Gorici se danes sliši skoro izključno edinole slovenska govornica. Drugi so odšli. To je pač najboljši dokaz, kdo da je v teh mestih pravi domačin!

Dalmatinski deželni odbor, ki se je našel al do sedaj provizorično v Obrovcu, se je zopet povrnil v Zader.

Dr. Laginja. V Zagreb se je preselil sedaj tudi zasluzni istrski politik in poslanec dr. Matko Laginja. Kakor znano, se nahaja njegov drug, poslanec profesor Spinčić že dalj časa v hrvaški prestolnici.

Dopisi.

Maribor. Mestni magistrat razglasa, da so se v zadnjem času pojavile razne težkoče pri nastanjenju častnikov v zasebna stanovanja v Mariboru, ter poziva lastnike hiš, da morajo skrbeti za primerna stanovanja za častnike in imeti ista pripravljena ne glede na to, ali so dotična stanovanja oddana zasebnikom ali ne. Za slučaj, če bi lastniki hiš ne ustregli temu ukazu, bi jih zaželele občutne denarne globe.

Maribor. Dne 13. t. m. je tukaj umrla gospa Marija Sopotnik, vdova bivšega vojke mariborskega brzojavnega urada.

Maribor. Mariborsko okrajno glavarstvo uradno razglasa: Temeljem § 11 ministerjalnega ukaza z dne 7. julija 1915, drž. zak. št. 195, o uredbi (uravnavi) prometa s sladkorjem, določajo se najvišje cene za sladkor v prometu male trgovine tako starega pridelka (rudeči tisk), kakor tudi novega pridelka (žolti tisk) za 1 kilogram takole: 1. veliki kosi rudeči tisk 94 v, žolti tisk 104 v. 2. 5 kg malih kosov rudeči tisk 96 v, žolti tisk 104 v. 3. Ia v kockah v zabojih rudeči tisk 97 v, žolti tisk 107 v. 4. Ia v kockah v kartonih rudeči tisk 96 v, žolti tisk 106 vin. 5. sladkorjeva moka v zabojih rudeči tisk 98 v, žolti tisk 107 v. 6. izvojni sladkor rudeči tisk 97 v, žolti tisk 107 v. 7. kristalni sladkor rudeči tisk 93 v, žolti tisk 103 v. Gorenje cene veljajo za vse občine političnega okraja mariborske okolice (izvzemši mesto Maribor) izvzemši naslednje navedene občine, v katerih se sladkorne cene zvišajo za 1 vinar pri vsaki vrsti in sicer: Sv. Križ, Boč, Recenjaki, Kumen, Lehen pri Ribnici, Lobjnica, Pohorje, Sv. Ana, Dešno, Jelovci-Makole, Sv. Martin na Pohorju, Sv. Anton v Slov. gor., Sv. Benedikt v Slov. gor., Sv. Jurij v Sl. gor., Sv. Trojica v Slov. gor., Sv. Trije Kralji v Slov. gor., Senarska, Kremberg, Ragoznica, Zikarci, Setarova-Radehova, Drvanje, Spodnji Porčič, Spodnji Gašteraj, Spodnji Zerjavci, Spodnja Veličina, Zimnica, Korena. Po § 4, odst. 2. namestniškega ukaza z dne 31. julija 1915, drž. zak. št. 63, mora trgovec ta razglas v svoji prodajalni nabit na vsakomur vidnem mestu.

Jarenina. Glinjivo je slišati, s kako gorečnostjo skrbi naše slovensko ljudstvo za naše vojake na italijanskem bojišču. Iz globine srca jim je hvaležno, da držijo roparske Italijane kot z verigami priklenjene na obmejnih gorah, da ne morejo priti morit in požigat v naše lepe slovenske dežele. Kar le zmorejo, pri- nesajo ljudje v strelske järke, zdaj pitno vodo, zdaj sadje, zdaj zopet druge potrebščine, da bi le olajšali trpljenje junakim bratiteljem domovine, če tudi pri tem večkrat sami pridejo v smrtno nevarnost. Vojaki pa jih tolažijo, rekoč: Ne bojte se, dokler smo mi tukaj, ne pustimo sovražnika vas in če tudi vsi za domovino umremo. Mnogo je prizorov, ki ganejo človeka do solz. Tako so n. pr. vojaki zvečer molili in k njim so prišli otroci, poslani od doma, da z njimi skupno molijo za domovino, za zmago, za srečno vrnitev, za padle tovariše. Tudi na morju Lahu slaba prede, zdi se, kakor da bi duh naših zmagovitih vojakov pri Visu iz leta 1866 vstajal in bodril naše vrle pomorščake. Ne bo imel požrešni Italijan lepih slovenskih dežel, ne bo ugrabil Jadranskega morja! „Buči, buči morje Adrijansko, ti si bilo in ostaneš avstrijsko!“ Mi sicer ne moremo tja dol v bojno črto k našim junakom, da bi jim hvaležno stisnili roko, da bi jim donesli to in ono, pa naše srce je pri njih in mi storimo tudi za nje, kar je v naših močeh. To so tudi vrli Jareninčani v zadnjih dneh zopet z dejanjem pokazali. Po šolskem vodstvu se je nabrala za podmorski čoln (tega se Lah bori kot hudir križa) glede na skromno gmetno stanje na kmetih lepa svota 260 K, ki se je potom c. kr. okrajnega glavarstva izročila svojemu namenu. Prispevali so: 15 K Franc Donko, veleposestnik; po 10 K: gospa Ana Ornik, oskrbnik F. Niggas, posestnik in gostilničar Franc Reininger, nadučitelj Josip Conč; 8 K: F. Pregl, posestnik; po 5 K: učiteljica Pavla Miklavc in Franc Conč, posestnica Alojzija Wenger v Vajnu in Marija Kraner v Jelenčah; po 4 K: posestnik: Alojz Gornik, Šumenjak, J. Gungl, in veleposestniška obitelj Lednek; po 3 K: gospa Tereziija Ornik, poštarska gđ. Ana Verstovsek, posestniki: obitelj Ockerl, Franc Brolli, Alojz Jamernik, Ivana Weingerl in posestnikova hčerka Alojzija Teršavec; po 2 K: trgovci in gostilničar Martin Cvilak, gospa Ana Supan, gđ. Gizela Slekovc, trgovec Ignac Kramerger, posestniki Mimi in Kati Eisenhut, Simon Fli- ser, Mihael Šabeder, neimenovan, Anton Drog, Rozalija Pa- hernik, Anton Jamernik, Jožef Platajš, Jožef Jager, Jožef Rošker, Janez Breznik, Alojz Eberhart, Jožef Kronvogel, Fran Nekrep, Antonija Sparl, Liza Zugman (Jareninski dol), Marija Šaupertl, Jožef Purgaj, Janez Kočjaš, Alojz Mikl, Janez Gornik, Janez Sekol, Marija Schönherr, Konrad Marko, Janez Šparl, Marija Žnuderl, Mihael Drog, Liza Fras, Alojz Herič, Marija Herič, Valentin Toplak, Marija Štuber, Tereziija Muršec, Eliza- beta Oesterle, Marija Pinterič, Leopold Supanič, Franc Russt, Franc Rus ml., Matevž Vlasak, Janez Kokol, vsi posestniki; po 1 K: Franc Slugič, Anton Verblač, Karl Knuplež, Mar. Smir- manul, Janez Šabeder, Avguštin Lorbek, Tereziija Lorbek, Wein- gerl (Jareninski vrh), Janez Cvilak, Matija Kogornic, Anton Jaker, Magdalena Rues, Tereziija Šabeder, Janez Petrič, Fran Pukl, Jakob Gorjup, Franc Šinič, Janez Krajnc, Tereziija Lorbek, Wein- gerl (Jareninski dol), Jožef Žnut, Franc Verblač, Mimika Korošec, Amalija Komauer, Jožefa Škofič, Ignac Polanec, Julijana Koebek, Feliks Graber, Tereziija Laufer, Marjeta Jančič, Janez Vezjak, Ana Ivanič, Jožef Emeržič, Jakob Kostanjevec, Alojz Standeker, Janez Drog, Janez Jarc, Marija Sekol, Jakob Plohl, Alojz Drog, Marija Kraner (Gačnik), Filip Koch, Jozefa Draš, Peter Reiterer, Jožef Drog, Mihael Koebek (infanterist), vsi posestniki; Ivana Božnik in Marija Sober, obe služkinji; 80 vin.: posestnik Kramerger, Kaniža; 60 vin.: An- ton Riedl, Gačnik; po 40 vin.: Franc Kovačec (Jelenče), Marija Vajngerl (Jareninski dol). Viš. g. dekan je že poslal v ta na- meš mesca junija 10 K kn.-šk. konz. uradu. Hvala požrtvoval- nim Jareninčanom!

Sv. Lenart v Slov. gor. C. kr. namestništvo v Građu naznanja, da se ustanovi pri Sv. Lenartu v Slov. gor. javna lekarna. Za lekarno je vložil proš- njo neki Franc Körner v Građu.

Radgona. Na italijanskem bojišču je padel Kar- ol Tieber, vrl posestnik-našinec iz Nasove. Bil je

izboren gospodar ter veren mož. Bodi mu tuja zem- lja lahka!

Slov. Bistrica. Dne 9. t. m. so si zakurili pa- stirji na pašniku Tereziije Šunkovič v Brezjah. Li- čerka Tereziije Šunkovič, šestletna Roza, je prišla o- gnju tako blizu, da se ji je vnela obleka. Dekle je dobila tako težke opekline, da je kmalu nato umrla.

St. Jurij ob juž. žel. V nedeljo, dne 19. septembra, ob 3. uri popoldne, se bo vršilo pred poslopjem nove ljudske šole v St. Juriju slavno zborovanje „v znamenju zlatega klasa“ tu- kajšnje podružnice c. kr. kmetijske družbe. Slavila se bo zma- ga kmetijstva nad hudobnimi nakanami sovražnikov. Slavnost se priredi skupno z občino trga St. Jurij in krajevno podružnico avstrijskega Rudečega križa. Vspored bo patrijotičen, zabaven in podučen.

Vojnik. Dne 9. t. m. je ustavil ob državni ce- sti orožniški stražmojster Mihael Brenkovič nekoga sumljivega moža in zahteval od njega, da se izkaže. Ko mu je preiskal obleko, ni našel pri njem nobenih potnih listin, pač pa tri generalštabne zemljevide — Štajerske, Kranjske in Koroške, 15 K denarjev ter 6 ključev, s katerimi se morejo odpreti vsaka vrata. Sumljivega človeka, ki se baje zove Janos Czergezy, je izročil celjski okrožni sodnji.

Celje. Mestni magistrat je določil najvišje ce- ne za najvažnejša živila. Najvišje cene veljajo pri prodaji na drobno za trgovce in odjemalce v trgovi- nah, kakor tudi na trgu in sicer za mesto in za o- kolic.

Celje. V dobi od 6. do 12. septembra se je za- klalo v mestni klavnici 29 volov, 4 krave, 1 bik, 17 telet, 19 svinj in 4 ovce.

Laško. Naša kopalniška uprava odpošlje vsak teden za naše vojake na italijanskem bojišču 100 hl čiste in snažne kisle vode.

Novi brevirji z lavantinskim proprijem, ki so jih gg. duhovniki naročili pri tiskarni sv. Cirila, prid- ejo, ako ne bo ovir na železnici, te dni in se bodo potem gg. naročnikom takoj doposlali. Le miniaturne izdaje še ne moremo oskrbeti, ker za to izdajo še ni proprija in se vsled razmer v tiskarni v dolednem času gotovo ne bo mogel tiskati.

Zadnja poročila došla v petek dne 17. septembra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglasa:

Dunaj, 16. septembra.

Rusko bojišče.

Vsi ruski poskusi omajati našo izhodno goliško bojno črto, so ostali brezuspešni. Včeraj dne 15. septembra je nameril sovražnik, uporabljajoč veliko množino artilerijske municije, svoje glavne napade na našo bojno črto ob srednjem toku reke Strype. Vr- žen je bil povsod, pri čemur so sodelovale naše če- te z napadi v bok iz območja Buczacza in iz ozem- lja južno od Zalošč. Ko je bila z naskokom zavzeta 20 kilometrov južno od Zalošč se nahačajoča vas Ce- brov, je bilo ujetih 11 ruskih častnikov in 1900 mož ter zaplenjene tri strojne puške.

Tudi v Volhyniji so naše čete odbile številne napade. Pri Novo-Aleksinjecu so bili Rusi v srditem boju na nož vrženi iz strelskih jarkov 85. pešpolka. Pri Novo-Poszajevu se je sovražniku predvčeraj po- srečilo prodreti na posameznih točkah na zahodni breg reke Ikve. Včeraj dne 15. septembra je bil po- vsod pognan zopet nazaj na izhodni breg, pri čemur je imel vsled obstreljevanja naše artilerije v bok ve- like izgube. Razen 32. pešpolku in 29. poliskemu lov- skemu bataljonu gre linskemu črnovojniškemu polku št. 2 glavna zasluga za te uspehe.

Italijansko bojišče.

Položaj je nespremenjen. Italijanski poizkusi, da bi prišli na izhodni strani Monte Piano za naše postojanke, so bili preprečeni.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 16. septembra.

Severo-izhodno bojišče.

Armadna skupina maršala pl. Hindenburga. Na levem bregu Dvine so prodi- rale naše čete med uspešnimi boji v smeri proti Ja- kobštadu dalje naprej. Pri Lievehofu so bili Rusi vr- ženi na izhodni breg Dvine. Severno in severoizhod- no od Vilne naše napadanje napreduje. Prodiranju severoizhodno od Grodna se sovražnik kročevito zo- perstavlja.

Armadna skupina maršala ba- varskega princa Leopolda. Položaj je nespremenjen.

Armadna skupina maršala pl. Mackensa. Na polovici pota Janovo-Pinsk so Rusi znova poskušali naše zasledovanje ustaviti. To- da sovražne postojanke so bile predrte. Šest častni- kov in 746 mož je bilo ujetih, uplenjene pa 3 strojne puške. O zemlje med rekama Pripet in Ja- siolda, kakor tudi mesto Pinsk je v nemški posesti.

Južno-izhodno bojišče.

Kakor vse prejšnje dni, tako so se tudi sedaj vsi ruski napadi izjalovili ob bojni črti naših čet.

Rumunija na razpotju.

V Parizu se vrše diplomatski pogovori med francoskim zunanjim ministrom Delcassejem in med veleposlaniki Rusije, Anglije in Italije, kakor tudi med rumunskima poslanika v Parizu in v Londonu o odločitvi Rumunije.

Rusko črnomoško brodovje pripravljeno.

Iz Haaga se poroča: Francoski poročevalni urad „Agence Havas“ poroča iz Petrograda, da je ru- sko črnomoško vojno brodovje dobilo povelje, biti pripravljeno za odhod na odprto morje.

Italija bo zaprla turško obal.

Iz Rima se poroča: Italijanski ministrski svet je sklenil, da izvede kot prvo vojno podvzetje proti Turčiji dejansko zaprtje cele turške morske obali. I- talijansko vojno brodovje pa je že dobilo povelje za odhod. Zaprtje (blokada) je že stopila v veljavo.

Srbske in grške priprave na bolgarskih mejah.

Iz Sofije poročajo: List „Dnevnik“ povdarja, da razširjajo Srbi in Grki vesti o vojnih pripravah Bolgarije, da bi tem bolje skrili svoje lastne pripra- ve. Srbi so poslali iz Skoplja in Kumanova močne čete na mejo in zlasti pri Štipu je koncentriranega mnogo srbskega vojaštva. Tudi grške obmejne čete so znatno ojačene. „Dnevnik“ opozarja, da ste Srbi- ja in Grčija s temi pripravami pričeli takoj, ko je iz- ročila Srbija svoj odgovor na noto četverosporazuma. Srbski in grški načrti so jasni: naložiti Bolgariji vso odgovornost za eventualno vojno. Toda Bolgari- ja je trezna dovolj, da spozna, da ne more izsiliti do- godke, ki se bližajo, istočasno pa je dovolj priprav- ljen, da mirno in hladnokrvno čaka, kaj prinese — bodočnost.

Spopad med Bolgarijo in Srbijo?

Pariški list „Matin“ piše: Bolgarsko-srbski od- nošaji stoje sedaj neposredno pred nevarnostjo voja- škega spopada.

Ranjeni, padli in ujeti.

Pešpolk št. 87:

Ujeto moštvo:

Rajh Alojzij, pešec (Moskva); Rajtora Vaclav, nadomestni rezervist (Taskent); Rajej Franc, častniški sluga (Ufa, Rusija); Razbornik Florijan, pešec (ranjen, Petropavlovsk); Rezek Ant., nadomestni rezervist (Moskva); Rožer Jakob, nadomestni rezervist (Moskva); Rutart Janez, četovodja (bolnišnica št. 5, Moskva);

Sajko Janez, nadomestni rezervist (Moskva); Sedminek Janez, častniški sluga (Orenburg, Rusija); Smole Anton I, pešec (Moskva); Stanič Stefan, nadomestni rezervist (Rusija);

Tanšek Jurij, pešec v rezervi (ranjen, Petropavlovsk); F. Temel, pešec v rezervi (Rusija); Tkavo Anton, častniški sluga (Moskva); Tominek Janez, nadomestni rezervist (Moskva); K. Tržan, rezervni stotniški trobentač (ranjen, Ufa, Rusija);

Toplak Franc, pešec v rezervi (ranjen, Ufa, Rusija); Vidovič Ferdinand, pešec (ranjen, Rusija); Vajda Janez, pešec (Ufa, Rusija); Vezjak Rudolf, nadomestni rezervist (Rusi- ja); Veronik Andrej, nadomestni rezervist (Moskva); Veršnik Tomaž, nadomestni rezervist (Ufa, Rusija); Visington Dominik, pešec (ranjen, Rusija); Voler Martin, titularni poddesetnik (Mo- skva); Volj Jakob, pešec v rezervi (Moskva); Vrbančič Martin, nadomestni rezervist, Ljutomer (Uglic, Rusija);

Zmagar Franc, rezervni poddesetnik, okolica Ptuj (Moskva); Žnidarič Franc, nadomestni rezervist, Brežice (Obojan, Rusi- ja); Žnider Vinko, pešec (bolnišnica št. 83, Charkov, Rusi- ja); Žugan Avgust, pešec (Moskva); Zulan Jožef, nadomestni rezervist (Moskva).

Pešpolk št. 47:

Ujeto moštvo:

Bernadovič Franc, pešec; Bežjak Alojzij, pešec; Drog Karol, pešec;

Fink Janez, poddesetnik; Gradišnik Franc, pešec; Gruntar Viktor, četovodja; Hlade Franc, pešec; Hus Peter, pešec;

Kien Anton, pešec; Kodrič Stanislav, četovodja; Koller Martin, pešec; Kriker Andrej, pešec;

Pemper Matija, pešec; Pirher Peter, pešec, Radgona; Po- dorsnik Friderik, pešec;

Ratkob Jožef, poddesetnik; Riederer Jožef, poddesetnik; Rudorier Matija, pešec;

Šarl Anton, pešec; Sitarko Andrej, pešec; Široki Alojzij, pešec; Špurnj Jožef, pešec; Trumer Franc, pešec;

Unterlechner Janez, pešec; Uršler Anton, pešec; Wurzipinger Jožef, pešec; Zel Anton, pešec.

* V znamenju zlatega klasa. C. kr. namestnik je dal znamenje zlatega klasa delati tudi s slovenskim napisom. Ker je čisti dobiček namenjen za dobrodelne namene, je pač priporočati, da si Slovenci to znamenje s slovenskim napisom naročajo v obilnem številu, da se ne bo reklo v prihodnje: Saj znamenje s slovenskim napisom ni treba delati, ker jih nihče ne kupuje. Slovenci, segajte po tem uradnem slovenskem znaku!

Čč. župnijskim predstojništvom! Ker v zimskem času tiskarna radi pomanjkanja delavskih moči ne bo mogla izvršiti vseh del, naj gg. župniki spovedne liste za leto 1916 takoj sedaj naročijo. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

VOLNO

ovčjo oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potnika osebno prevzeti.

Veletrgovina R. Stermecki,
Celje št. 19, Štajersko.

Krepka dečka s primerno šolsko izobrazbo, ter pridnega trgovskega pomočnika, sprejme takoj večja trgovina z mešanico blagom na Dolenjskem. Ponudbe pod 344 poste restante Škocjan, Dolenjsko

Označil! Stalna dobra služba za pridno dekle! Naslov in pogoji v upravnistvu „Straže“.

Učena pošteni staršev sprejma takoj v svojo trgovino g. Miloš Oset, trgovina z mešanico blagom na Muti, Štajersko.

Kovač, za vsako delo, želi priko vaški vdovi v delo stopiti. M. Nevak Sv. Andraž, p. Velenje.

Kot pomočnica-začetnica želi priti v trgovino mešanega blaga dekle srednje starosti z učenim spriče valem Najraje na dečela. Naslov v upravnistvo pod „Pomočnica“ št. 55

Kupujem

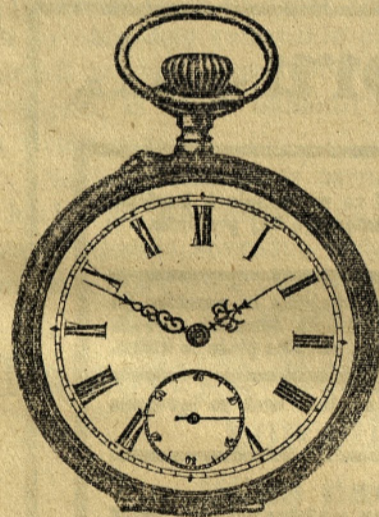
seno slamo, fižol in sploh vse poljske pridelke po najvišjih cenah

Ant. Birkmaier

Maribor, Meljska cesta 29 (Mellingerstr.)

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K

Srebrne ure damske od 8 K

Srebrne verižice od K 1 40

Sreb. verižice damsko K 3-60

Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamčilo

Precizijske ure, Schafhausen
Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidno nova
zbojšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,

Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

OBLEKE

za ženske, moške in otroke kakor tudi krila, vrhne jope, bluže, zimске moške suknje in raglane, se dobijo v velikanski izbiri in po najnižjih cenah v veletrgovini

R. STERMECKI
V CELJU št. 301

— Pišite po cenik. —

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.

Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegetthof-ova ulica.

Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).

» v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivanu).

Trafika v Grajski ulici.

» Tegetthof-ovi ulici (g. Žifko, blizu glavnega kolodvora).

Trafika g. Handl v Tegetthof-ovi ulici.

Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).

Brežice:

Trgovina g. Antona Umek.

Celje:

Papirna trgovina Goričar & Leskošek.

Trafika v Narodnem Domu.

Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:

Trgovina g. J. Vajncerl, Velikovaška cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Gosp. Josip Zalar (organist),

Dobie pri Planini:

Trgovina g. Amalije Tržan.

Fram:

Trgovina gosp. Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:

Trgovina gosp. Jurija Gajšek.

Gornja Radgona:

Trgovina gosp. Antona Korošec.

» » Franca Korošec.

Guštanj (Koroško):

Trgovina g. Vinko Brundula.

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina g. Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina g. Janko Artmana.

Kozje:

Trgovina gospoda Druškoviča.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina gosp. Antona Zemljčič.

Ljutomer:

Trgovina g. Alojzija Vrščič.

Luče v Sav. dol.:

Posesnik g. Franc Dežman.

Muta:

Trgovina gosp. J. Oset.

Ptuj:

Papirna trgovina g. J. N. Petersič.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina gosp. Mateja Zorko.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina g. Bastjančič.

Stridova (Prekmursko):

Gosp. Peter Kovačič.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštanj:

Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina g. Terezije Cauš.

Sv. Vid pri Ptuj:

Mostninar g. Anton Kmetec.

Veržej:

Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina g. A. Brezovnik.

Zetale:

Trgovina gosp. Mat. Berlig.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naročnina se najlozje pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravištvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.**

„Straža“ izhaja vsak ponedeljek in petek popoldne. Naročnina za »Stražo« znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2-50. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravištvo lista „Straža“, Maribor.**

Kdor še ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista pri našata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču vsaj za četrt leta!

Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Straži«.

Opomba: Če kdo hoče prodajati naše liste, naj naznani tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5. — Prodajalci dobijo dalekosežen popust.

Posojilnica v Mariboru

objavlja tužno vest, da je njen scustanovnik in dolgoletni član ravnateljstva, posestnik in znan velik dobrotnik slov. mladine, preblagi gospod

mag. chir. Feliks Ferk

dne 15. kimavca 1915 pri Sv. Barbari pri Vurbergu po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

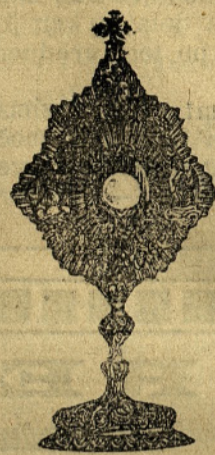
Pogreb blagega pokojnika se je vršil v petek dne 17. kimavca 1915 ob 3. uri popoldne od pokojnikovega posestva pri Sv. Barbari pri Vurbergu na ondotno pokopališče.

Maša zadušnica za pokojnikov dušni blagor bode se v soboto dne 18. kimavca 1915 ob 1/2 9. uri dopoldne brala v župni cerkvi pri Sv. Barbari in v slovenski cerkvi v Mariboru.

**Ravnateljstvo
Posojilnice v Mariboru.**

Suhe gobe, fižol, vinski kamen

ter sploh vse deželne pridelke, kakor tudi prazne dobro ohranjene vreče kupi veletrgovina Anton Kolenc Celje Graška cesta 22.

Prva in največja delavnica za cerkvena dela na slovenskem jugu

K. Tratnik

specialist v izdelovanju cerkvenega orodja in posode

Maribor Pfarrhofg. 3

se priporočam prečastiti duhovščini i za naročila vsakovrstnih monstranc, kelihov, lestencev, svečnikov itd. Staro cerkveno orodje popravljam, pozlatim in posrebrim v ognju. — Za vsako delo jamčim. — Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

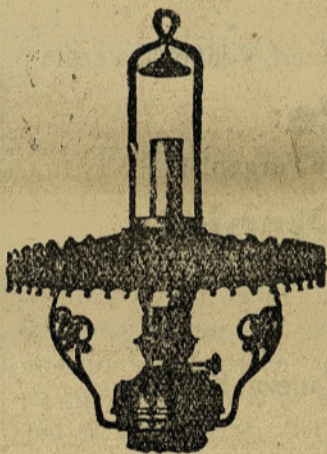
Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic **XX** po raznih cenah. **XX** Za gostilničarje: Papirnatate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen, vosek in suhe gobe.

**Ivan Ravnikar, Celje,
veletrgovina.**

Edina štajerska steklarska narodna trgovina.
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za oodobe. — Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru r. z. b. r. z.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4%, Obresti se pripisujejo h kapitalsu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj znižalo. Za nalaganje po pošti se poštna hranilna pološnica (97.073) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članem in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročilo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih navedbah prevzame posojilnica v svoje last proti povratni gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kran. Prošnje na vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kečke.

Uradne ure se vsake tredo in četrtak od 9. do 12. ure dopoldne in vanko soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvenzki praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

od dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike. -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.